yöre

AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

YIL:11 SAYI:130 OCAK 2011

OĞLANLI HAMAM NEDEN YIKILDI?

Ayhan Tunca

EDİRNE ESKİ VALİSİ YILMAZ ERGUN İLE SÖYLEŞİ

Şerif Ercan

SİMAVNA'DA BEDREDDİN İZLERİ

Ayhan Tunca

BİR BULGAR GAZETECİNİN GÖZÜYLE KARAAĞAÇ

Hüseyin Mevsim

YUSUF ASIL'I KAYBETTİK

Ayhan Tunca

BULGAR SADIK VE DERTLİ MUSTAA BEY

Erdoğan Gökçe

SELANİK'TE ATATÜRKSEVER BİR BELEDİYE BAŞKANI

Ayhan Tunca

Fiyatı: 6 TL (KDV Dahil)

İŞİN SIRRI TEKNOLOJİDE.
TEKNOLOJİ, OLİN'DE...

OLİN İKİ KERE RAFİNE.

İsveç "soft column" teknolojisi, yağdaki doğal vitamin ve mineralleri diğer tekniklere göre daha yüksek seviyede korur ve istenmeyen kokuları giderir. Yağa sağlık ve nefaset katar

Olin, sadece Türkiye'nin değil, "soft column" teknolojisi ile yağ üreten dünyanın ilk markasıdır.

Olin'in bu kalite sırrını paylaşanlara şimdiden afiyet olsun.

OLİN

yöre
AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ
ISSN 1302-7077 Cilt:11 Sayı:130

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ayhan TUNCA
Genel Yayın Yönetmeni
Hüseyin AĞIRSEVEN
Görsel Yönetim
Tunç ÜÇER
Grafik ve Sayfa Tasarımı
A. Ersin ŞENERLER
Editör
Cumhur ÇAĞLARER
Yayın Koordinatörü
Cavit GÖÇMEN
Ankara Temsilcisi
Şerif Ercan
0312 425 6072
İstanbul Temsilcisi
Erdoğan Gökçe
0216 325 94 15
Kırklareli Temsilcisi
Nazif KARAÇAM
0 288 214 19 56
Baskı
İNKILAP KİTAPEVİ
BASKI TESİSLERİ
Çobançeşme Mah.
Sanayi Cd. Altay Sok.No:8
YENİBOSNA-BAHÇELİEVLER
İSTANBUL
Tel: 0212 496 1181-82
Yönetim Yeri
Talatpaşa Cad.
Muhittin Günel İş Merkezi
No:125 EDİRNE

ABONE KOŞULLARI
Yıllık : 60 YTL
Resmi kurum ve kuruluşlara : 70 TL
6 Aylık : 35 TL
Yurtdışı : Yıllık 60 Avro
Şehirdışı abonelerden 8 YTL Posta ücreti alınır.
ABONELİK İÇİN
Abone Bedelini PTT 128 00 26 No'lu Posta Çeki hesabına Ayhan TUNCA adına ve yurtdışı ödemeleri Edirne İş Bankası 739 464 No'lu hesaba yatırabilirsiniz.
IBAN- TR9000006400000113000739464

İLETİŞİM
Yöre Dergisi
Tel - Faks : 0284 213 13 84
EDİRNE HABER Gazetesi
Tel : 0284 212 04 45

Gsm: 0542 283 23 82
e-posta : yoredergisi@hotmail.com

2011'İN İLK SAYISINDA BİR AÇIKLAMA

Okurlarımızın da zaman zaman kafasını karıştırmakta olduğunu bildiğimiz bir yayın takvimimiz var. Kafalar karışıyor; çünkü bizim ilk sayımız 2000 Yılı Nisan ayında yayınlandı... Bu yüzden 12'şer sayılık ciltlerimiz Mart sayısında tamamlanıyor...

Kısacası, yayın aralığı Ocak-Aralık olmayıp Nisan-Mart düzeni içinde yürümektedir.

***

Kafa karışıklığının başka biçimini biz yayıncılar da yaşamaktayız...

Bu konuda bizi uyaran İstanbul'daki okurumuza teşekkürümüz bundandır...

Değerli okurumuz Nurettin Gürpınar, saygı uyandıran bir dikkatle, yayınlamakta olduğumuz bazı sayıların kapağında hala **"Yıl:10"** notunu görmüş ve bir telefonla uyarma ihtiyacı duymuştur. Elbette **"Yıl:11"** olmalıydı...

Özür diliyor, teşekkür ediyoruz...

***

Yeni bir yılın bu ilk sayısında, Edirne'de yok olan ve sanat tarihi kadar yerel tarih açısından da çarpıcı öyküsü olan bir hamamı tanıtıyoruz...

***

Doç. Dr. Hüseyin Mevsim'in, Yöre için kaleme aldığı bir yazısı öncekiler gibi kaynak niteliğindedir...

Dergimizin Ankara'daki adademik sesi Sayın Hüseyin Mevsim'e teşekkür ediyoruz.

Ankara'daki Yöre temsilcimiz Devlet eski Bakanımız, Edirne ile dolu dolu yaşamış ve yaşamakta olan, Sayın Şerif Ercan ise, yine bir eski Edirne Valisi ile katılıyor bu sayıya...

***

Bedreddin'in doğduğu yere, eski bir Edirne beldesi olan Simavna-Samona'ya (şimdiki resmi adı Ammabouna) gittik...

Çok önemli bir yerel tarih-kültür noktasından değerli bilgiler derledik...

Arda Nehri içinde Osmanlı mezar taşlarını arama çalışmalarımız için yine gideceğiz...

Bu arada Bulgar Sadık yazısı ile Erdoğan Gökçe Edirne'nin o acıklı **"Dertli Mustafa"** öyküsüne yeni bilgiler veriyor.

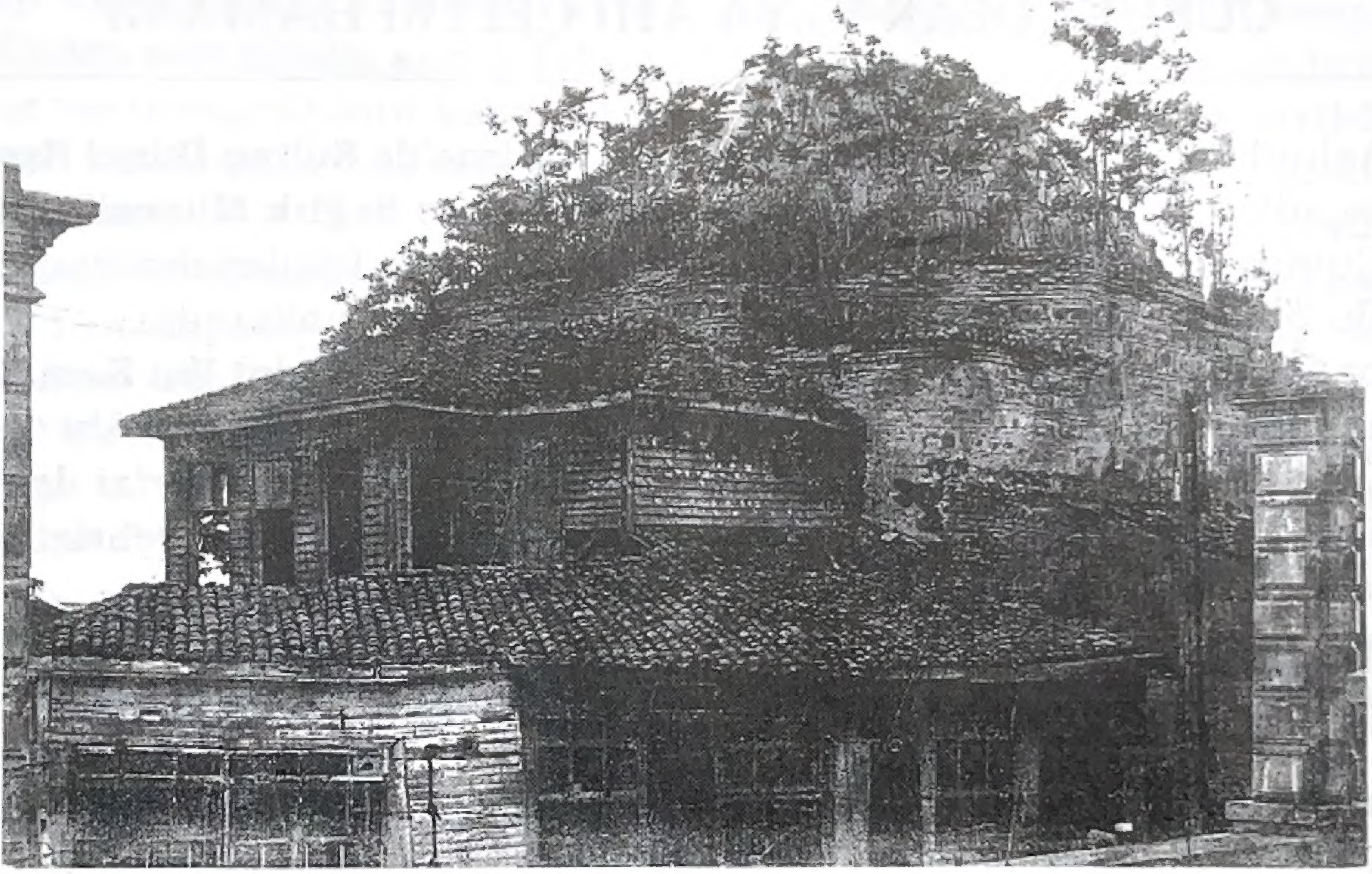
Ve diğer yazılarla 2011'in ilk sayısında da okurlarımızı selamlama şansısını yaşamanın verdiği keyifle, iyi yıllar diliyoruz...

yöre

İÇİNDEKİLER

OĞLANLI HAMAM'IN HAZİN ÖYKÜSÜ

Ayhan Tunca (*)

EDİRNELİ GENÇ BİR ADAM SORDU

"Hocam" dedi, yıllardır tanıdığım Edirneli kibar ve genç adam **"Oğlanlı diye bir hamam varmış, nasıl bir şeymiş ki, oğlanlıymış?"**

Abdurrahman Hibri Çelebi bilgilerine bakılırsa; geçmiş yıllarda, Edirne'de 33 hamam bulunmaktaymış.

Evliya Çelebi'ye göre ise, bir vakitler Edirne'de ev ve konaklarda bulunan özel hamam sayısı 3150 imiş ki; Evliya Çelebi bu hamamları övmekle bitiremez...

Osman Nuri Peremeci, Edirne'yi yazdığı kitabında büyük hamamlar için hayıflanır:

"Acınarak söyleyelim ki; bu gün bunlardan yıkık dökük 15 tanesi duruyorsa da ancak üçü işliyor."

Evet...

Bizim sevgili Edirneli, bunca hamam içinde Oğlanlıyı merak etmişti ve en çok öğrenmek istediği de neden oğlanlı denmiş olmasıydı...

Belli ki; oğlan sözcüğü ona, argo-

(*) Araştırmacı-Yazar

da veya halk arasında kullanılan biçimiyle eşcinsel bir çağrışım yapmıştı...

Böyle bakıldığında; elbette, farklı bir merak söz konusuydu ve kuşkusuz o yapının, tarihi-mimari yanı ile sosyal yaşam içindeki özellikleri veya başına gelenlerin çok fazla önemi de yoktu...

Önemli olan beklenti, neden **"oğlan"** denilmiş olmasına verilecek yanıttaydı...

Yoksa orası, hani...

ÇUBUKÇULAR VEYA AHİ ÇELEBİ HAMAMI

Aslında söz konusu hamamın başka adları da vardı:

Çubukçular veya Ahi Çelebi...

Bu hamamın yerinde şimdilerde Tunca adıyla bir park veya kahvehane bulunuyor...

Öğretmenler derneği ile arasından Çamaşırcılar Sokağı'nın geçtiği bu hamam, oralarda tek başınaydı; yani başka hamam bulunmamaktaydı civarında...

Dağdevirenzade Şevket Bey'in Edirne Tarihi ve Balkan Savaşları Anıları adlı, Ratip Kazancıgil ve Nilüfer Gökçe imzalarını taşıyan kitaptaki, Hibri kaynaklı olduğu sanılan bilgiye göre de, bu hamam, haftada bir gün kadınlara, diğer günler erkeklere açılmaktaydı.

Osman Nuri Peremeci şöyle diyor:

"Hamam Edirne'nin pek kalabalık yerinde olduğu için, çok işlek ve güzeldi."

***

İyi de neden Ahi Çelebi?

Çünkü bu hamamı, İkinci Bayezit ve Yavuz Selim'in hekimi olmakla ünlü Ahi Çelebi yaptırmıştı da ondan?

Yaptırmış ve yine Edirne'de bulunan mektebine vakfetmişti.

Kim midir?

"Edirne'de Sultan İkinci Bayezit Külliyesi ve Sağlık Müzesi" adlı kitabımız için şu bilgileri derlemişiz Hekim Ahi Çelebi hakkında:

"Asıl adı Mahmut İbn Kemal'dir.

Osman Şevki Uludağ, Ahi Çelebi bin Mehmet Kemal Tebrizi derken, başka bazı yazarlar da Tebrizi Mehmet Çelebi der.

Ahi Can lakabıyla da tanınır.

Fatih, Bayezit, Yavuz ve Kanuni dönemlerinde hekimlik ve hekimbaşılık yapmış pek ünlü bir tabiptir.

İlk bilgileri babası Bursalı Tabip Kemal'den öğrenmiştir.

Böbrek ve mesane taşları üzerinde on bölümlük Risalet-ü Hasat-ul kula vel Mesane adlı Türkçe tıp kitabı ünlüdür.

İkinci Bayezit'in cülusunda saray hizmetleri arasına alınmıştır.

Önce, Edirne Sultan İkinci Bayezit, daha sonra da İstanbul Fatih Darüşşifalarında başhekim, sonraları da birkaç kez saray başhekimi olmuştur.

İkinci Bayezit döneminde Padişahın çok yakınlarından biri olarak dostluğunu kazanmış olması yüzünden çevresinde çıkarılan dedikodular nedeniyle, önce göre-

vinden alınmış; ancak ikinci Bayezit, hakkında söylenenlerin doğru olmadığını anlayarak onu hekimbaşı olarak göreve atamıştır.

Yavuz döneminde yayılan bir başka dedikoduya göre; İkinci Bayezit, Dimetoka'ya sürgün giderken Ahi Çelebi tarafından zehirlenmişti.

Bu dedikodular üzerine Yavuz tarafından azledilmiş; ancak tekrar Yavuz'un teveccühünü kazanarak tekrar başhekim olarak görev getirilmiştir.

Yavuz'un ölümünden sonra Kanuni döneminde tekrar başhekimlikten alınmış, ancak gördüğü saygı ölümüne kadar sürmüştür. ***(A.Haydar Bayat)***

Edirne'de Eski Cami yanında, hamam, medrese, Belediye karşılarında eski Gazi Paşa İlkokulunun yerine bir mektep ve dükkânlar da yaptırmış olan Ahi Çelebi, Hicaz'a gitmiş ve dönüşünde 90 yaşında Mısır'da ölünce İmam Şafi Türbesi yanına gömülmüştür." *(Dr. Adnan Adıvar, Osmanlı Türklerinde İlim)*

***

Ratip Kazancıgil ise **"Edirne'ye ve Halk Sağlığı'na Adanmış Bir Ömür"** adı verilerek Nilüfer Gökçe ve Murat Tuğrul tarafından kitaplaştırılan anılarında Ahi Çelebi hamamı ve bu hekimden söz eder ve şöyle der:

"Ahi Çelebi hem tıp tarihinde hem Edirne tarihinde önemli bir yere sahip, kendisi hekimbaşılıkla birlikte sarayda büyük nüfus sahibi bir kimse. Nasıl ki, Hasköy, Mahmut Paşa'ya has olarak verilmiş ise, Osmanlılar döneminde Edirne'ye bağlı Ahi Çelebi ilçesi olarak bilinen yer de Ahi Çelebi'ye has olarak verilmiştir.

Ahi Çelebi'nin Eski Cami civarında medresesi, mektebi de bulunuyordu."

HAKKINDA KASİDELER YAZILDI

Doç. Dr. Süreyya Beyzadeoğlu **"El yazması Belgelere Göre Edirne Manzaraları"** başlığı altında kaleme aldığı ve **"Edirne'de Bir Hamam"** ara başlığı ile Ahi Çelebi hamamını da konu ettiği yazısında, adı geçen hamamda zamanla Divan şairlerinin bir araya gelip sohbet ettiklerini belirtmektedir.

Osman Nuri Peremeci'nin **"Bu hamam edebiyat tarihimize bile geçmiştir"** cümlesiyle adı geçen hamamın şiirlere de konu olduğunu anlattığı Ahi Çelebi için Beyzadeoğlu'nun bu konudaki değerlendirmesi şöyledir:

"18.Yüzyıl Divan şairlerimizden Vehbi Edirne'ye geldiğinde bu hamamda yıkanmış ve yakışıklı bir tellağa keselenmiştir.

Vehbi, Edirne'nin güzelliklerini anlattığı Edirne redifli gazelinde, Edirne'de başka güzel hamamların da bulunduğunu işaretle şöyle der:

Oğlanlı'da bir kız gibi dellake süründük
Çoktur beligermabe-i ra'na-yı Edirne

Yine 18.Yüzyıl Divan şairlerimizden Hevayi mahlaslı Kubürizade Rahmi Çelebi bir beytinde soğuk bir kış gününde hanın taş sofasında ders talim etmektense Oğlanlı Hamamı'nda tellak olmaya rıza göstereceğini söyler.

Beyit şöyledir:

Kitabet etmeden taş suffasında kış günü hanın
Varıp Oğlanlı Hammamında natır olmamız yeğdir"

Yine Osman Nuri Peremeci'ye dönersek; o diyor ki:

"Keçecizade İzzet Molla da Edirne seyahatinde bu hamamdan söz etmektedir."

Fakat Peremeci'nin bu notu düşmesi sonrasında şu tespiti de önemlidir; çünkü böylece adı geçen yapının 1930 yılı bitmekteyken aldığı görüntüyü öğreniriz.

"Bu vakıf hamam da sonunda mülk olmuş, elden ele geçmiş ve şimdi çok harap ve kapalıdır."

NEDEN OĞLANLI?

Gelelim bu hamama neden Oğlanlı Hamam deniyor oluşuna...

Bu isimlendirme Evliya Çelebi'den geliyor...

Süreyya Beyzadeoğlu şunları yazmıştır:

"Oğlanlı Hamam diye tanınması, Evliya Çelebi'ye göre; halvetgahlarından birisinde, kurna yanında, som mermerden yapılmış, genç ve güzel bir tellak resminin bulunmasıdır.Evliya'ya göre canlı insandan hiç farkı olmayan bu resme hangi taraftan bakılırsa gülümsemektedir."

Yukarda adını verdiğimiz Ratip Kazancıgil ile ilgili kitapta Kazancıgil ise, bir büstten söz etmektedir.

"Oğlanlı hamam isminin alınmasının nedeni; hamamın soğukluğunda genç bir erkek büstü bulunmasından ileri gelmiştir. Tarih kayıtları böyle yazıyor. Ahmet Badi Efendi de bunu zikreder. Döneminde ünlü imiş bu hamam."

YIKTIRILDI

Süreyya Beyzadeoğlu'na dönersek:

"Bu hamamın 1950'li yıllara kadar ayakta kalan son kalıntıları basiretsiz, sığ görüşlü, tarihi ve kültürel derinliği olmayan yöneticilerin gafleti ve işbirliği sonucu talan edilmiş 'ol saltanatın yeller eser şimdi yerinde' misali bu gün hiçbir izi kalmamıştır."

BİR BULGAR GAZETECİNİN GÖZÜYLE KARAAĞAÇ

Doç. Dr. Hüseyin Mevsim

6 Eylül 1915 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu ile Bulgaristan arasında, diplomatik hazırlığı birkaç ay süren İstanbul Antlaşması imzalanır. Antlaşmaya göre, Osmanlı, Meriç'in doğu kıyıları, Dimoteka, Kuleliburgaz, Karaağaç, Arda'nın kuzeyi, Paşa Mahallesi ve Tunca'ya kadar olan alanı kapsayan 2 bin km² toprağını Bulgaristan'a bırakır. Tarihçiler bu sınır düzeltme antlaşmasını, Bulgaristan'ın Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı'nın yanında yer almasını sağlamak için verilen bir taviz olarak nitelendirir. Sınır hattını bir Alman, bir Avusturya-Macaristanlı ve bir İsveçli asker çizer. Osmanlı'ya, Bulgarlara geçen Edirne–Kuleliburgaz demiryolu hattını beş yıl kullanma hakkı verilir. Antlaşmaya göre, 28 Eylül 1915 tarihinden itibaren sözü edilen toprakların Bulgarlara geçmesi gerekir. Bu olayı ve süreci, Bulgaristan'da iktidarda bulunan Liberal Parti'nin yayın organı Narodni Prava *(Halkın Hakları)* Gazetesi'nden İvan Kolarov sıcağı sıcağına okurlarına yansıtır. Gazetenin 4 ve 5 Ekim 1915 tarihli sayılarında, birinci sayfada yer alan yazıda İvan Kolarov'un Karaağaç'a, Edirne'ye ve yakın çevreye yaptığı geziyle ilgili izlenim ve duyguları yer alır. Her ne kadar gazete yazısının başat amacı Bulgar başbakanı Dr. Vasil Radoslavov'un izlediği politikanın övgüsü ve Meriç vadisinin kazanılmasındaki büyük payının vurgulanması olsa da, Balkan Savaşları'ndan sonra iki ülke arasındaki ilişkilerin seyri açısından önemli tanıklık olduğunu düşünerek okurlarımıza sunarız.

(*)Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Bulgar Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

KARAAĞAÇ
İvan Kolarov

Heyecanla Svilengrad'dan *[Cezri Mustafapaşa]* yeni Bulgar topraklarına girdik. 28 Eylül *[1915]* sabahı tren bizi, şimdi iyi komşumuz Türklere ait olan ve Dr. Radoslavov'un kansız ve sıkıntısız şekilde Bulgaristan'a kazandırdığı Karaağaç'a götürüyordu. Neredeyse bütün gazeteler Türklerin terk ettiği toprakların nasıl ele geçirildiğini ayrıntıyla yazdı. Bu ayrıntılar üzerinde durmayacak ve tekrar etmeyeceğim. Amacım, Bulgaristan açısından daha önemli konular üzerinde durmak.

Dönemin Bulgar Başbakanı Dr. Vasil Radoslavov (1854-1929)

Dediğim gibi, iki yıl önce, Bulgar ordusunca kahramanca elde edilen kutsal bir Bulgar ülküsünün gömüldüğü yeni Bulgar topraklarına heyecanla girdik. Gözlerimiz Meriç'in şirin vadisine, Karaağaç Ovası'na kaydı. Çirmen ve Yeni Mustafapaşa *(eski Cezri Mustafapaşa Svilengrad adıyla Bulgar topraklarında kaldıktan sonra kurulan yeni Türk yerleşimi)* Karaağaç'ın banliyölerini oluşturuyorlar. Çirmen, sağda. Burası, Balkan Savaşlarına kadar Türk ve Bulgarların yaşadığı, Türk askerinin dönüşünden sonra ise sadece Türklerin yaşadığı büyük ve tarihsel bir köy. Balkan Yarımadası'nda ilk Türk başkenti olan Çirmen, şimdi boş. Aslında bütün diğer Türk köyleri de boş. Türk nüfus, ordumuzun bize verilen toprakları kuşatmasından iki gün önce gönüllü olarak ocağını terk etmiş. Meriç'in sol kıyısında, ilçe merkezi olan Yeni Mustafapaşa bulunuyor. Evleri bembeyaz. Buraya Meriç üzerindeki köprüden geçiliyor. Bu, henüz küçük kasabayı da Türkler terk etmiş. Şahane verimli yerler terk edilmiş. Bu yerler, eğer hiç kimsenin kovmadığı eski sahipleri dönmezse, yeni sahiplerini bekleyecek. Sanırım, Türk nüfus yerlerini gönüllü olarak, sadece siyasî nedenlerle terk etmiş, çünkü erkek nüfus

savaşta. Yabancı devlette kalarak Osmanlı'nın savunması için savaşan erkeklerin vatanseverlik duygularını zedelemek istememişler yakınları. İyi de etmiş Türk halkı. Eğer Türkler dönmezse, terk edilen yerlere buradan göç eden bütün Bulgarlar dönecek.

Gözlerimizin önünde Edirne Selimiye Camisi'nin dört minaresi yükseliyor. Tren hızla ilerliyor. O bizi Meriç'in şirin vadisinden, şahane bir yeşillik içinde boğulan Karaağaç'a doğru götürüyor. Artık yaklaştık. Karaağaç'taki güzel binalar, kaldırım taşlı düz sokaklar üzerine dizilmiş. Edirne'nin gerçek kaleleri sayılan bir sıra ünlü tepe arasında yerleşen bu yer ne denli muhteşem! Edirne Garı'nda Bulgar bayrağı dalgalanıyor. Giriş kapısı üstünde, canlı çiçeklerden oluşan taç arasında Çar'ın *[Ferdinand]* portresi yer alıyor.

Kasabanın alınışıyla ilgili resmî seremoni sona erdikten sonra, buraya girdik. Kasabanın ana caddesi, Sofya'daki Rakovski Bulvarı'nda olduğu gibi kaldırım taşıyla döşenmiş ve Edirne'ye kadar uzuyor. Sofya örneğinde olduğu gibi plânlanan Karaağaç, Edirne sosyetesinin incisi konumunda. Burasının nüfusu, Rum, Yahudi, Ermeni olmak üzere 20 bin. Birkaç fabrika ve birçok şirin bahçe var. Türk nüfusu burasını da terk etmiş. Burada otel, kafeterya, tiyatro ve başka kamu yapıları bulunuyor. Mekân olarak Gar şimdilik küçük, ama Filibe Garı benzeri yapılmış yenisi var. Bunun inşaat iskelesi indirilince ve pencereler takılıp sıvanınca, Edirne'den geçen demiryolu ulaşımının hemen hizmetine girebilecek. Karaağaç'ta fabrikaların olduğunu söyledim. Bunların çoğu değirmen ve ipek üzerine. Karaağaç'ın ipek üretimi çok gelişmiş. Yıllık burada 30–40 milyon Leva değerinde koza üretiliyor.

Karaağaç'ın alınışının ertesi günü bütün halk gönüllü olarak fesleri çıkardı. Sokaklara Bulgarca yazılı firma adları, kıraathanelere Çar'ın portresi asıldı. Halk bunları iki yıl öncesinden bulunduruyormuş. Herkes hemen Bulgarca konuşmaya başladı, özellikle sancak başkanı *[Manol]* Rozental hürriyet ve hakların garanti edildiğini bildirdikten sonra.

Ama sınır nerede?

Edirne'ye hareket ettik. Yanımda Haskova milletvekili Nikola Mirçev vardı. Yaya yürüyoruz. Karaağaç'ın ana caddesinin devamı olan şirin kaldırım taşlı bir sokaktan yaklaşık 2 km geçtik. İşte önümüzde nöbet tutan Bulgar askerleri. 10 m ötelerinde de Türk askerleri nöbette. Bulgar ile Türk askeri arasında iki taraftan yeni dikilmiş beyaz taşlar var. Bu, Bulgar Karaağaç'ı ile Türk Edirne'si arasındaki sınır. Bu, Bulgaristan ile Türkiye arasındaki sınır. Tunca ile Meriç hemen şuracıkta, bir km mesafede. İşte,

önümüzde bir köprü, onu geçiyoruz. Bir tane daha. Onu da geçiyoruz. Türk Edirne'sine giriyoruz. Gördüğümü tasvir edeyim mi? Hayır! Şimdi bunun zamanı değil, çünkü her şeyden önce Türklerle dostuz.

Bay Marçev ile Selimiye Camisi'ne vardık ve bu devasa tarihsel yapının avlusunda nezaketle karşılandık. Ayakkabılarımıza terlik giydik ve Müslümanların kutsal mabedine girdik. Gerçekten hayranlık uyandıran bir yapı, kubbesi de üstün usta yeteneği ve becerisi ürünü. Kubbe ve buna çıkan cami merdivenleri tam anlamıyla birer mermer dantel. Kandillikler de şahane. Harika bir hünkâr köşkü! Mabedin iç mekânı kusursuz temizliğiyle dikkat çeken hasırlarla kaplı. Caminin ortasında, dört mermer sütun üzerinde yükselen bir köşk bulunuyor. Nam-ı diğer ters lâle doğudaki sütunda.

Caminin sadece kubbesi dikkat çekmiyor. Dışarıdan dört minare bakışımızı göklere yöneltiyor. Bu yüce minareler nasıl yapıldı? İnanılmaz! Yüzyıllar geçmesine rağmen bu tarihsel ve Müslümanlar açısından kutsal camide her şey yerinde. Türkler bu camiye bu denli önem vermelerinde haklı. Camide yüksek sesle birkaç mümin ibadet ediyordu. Mihmandarımız caminin bütün güzelliğini ve sırlarını anlattıktan sonra etkilenmiş olarak dışarı çıktık. Karaağaç'a dön-

Dönemin Bulgar Başbakanı Dr. Vasil Radoslavov'un bir başka resmi (1854–1929)

dük. Buraya gelmeden önce, iki yıl önce kanlı düşman olan Bulgar ve Türk askerlerinin dostane şekilde konuştuklarını gördük. Onların dostane sohbeti Balkanlardaki yeni durumu yansıtıyordu. İstanbul ve Sofya hükümetleri anlaşınca Türk ve Bulgar askeri el verdi. Bu antlaşmayla sadrazam ve Bulgar başbakanı Dr. İvan Radoslavov ebediyen Türkiye'nin ve Bulgaristan'ın bağımsızlığını çizdiler. Karşılıklı antlaşmayla Türklerin İstanbul'u yabancıların iştahından koruma, Bulgaristan'ın da, Karaağaç karşılığında, ebediyen Türk dostu kalma emeli gerçekleşti. Bütün bunlar artık gerçek. Gelecek, Türk'ü ve Bulgar'ı iki dost haline getiren bugünkü yöneticilerin katkısının ne denli büyük olduğunu gösterecektir.

Sağanak yağmurdan sonra hava

artık kararıyordu. Soğuk bir rüzgâr esmeye başladı. Karaağaç'ın güney batısında bir dizi büyük ve modern binalar görünüyor. Bunlar, kışla. Türkler kışlaları terk etmiş. Acaba zarar vererek mi gitmişler, göreceğiz.

Ertesi gün, öğleden önce saat 10 sularında bizi güneye, Meriç'in vadisine taşıyan trendeydik. İki buçuk yıl önce bu vadide, kahraman Bulgar askerinin Edirne'yi ele geçirmek için yürüttüğü o mucizevî savaş yaşanmıştı. Bu çevrede, çarpışarak ve hücumla ele geçirilmesi gereken tabyalar bulunuyordu. Ancak bütün bunlar artık unutuldu. Tabyaların büyük kısmı artık Bulgaristan'da. Tren, yoluna devam ediyordu ve biz Dr. Radoslavov'un, Meriç vadisini Bulgaristan'a kazandıran başarılı davasına seviniyorduk. Şahane yeşilliğe bürünen köylerin bulunduğu bu vadinin zenginliklerini kim dile getirebilir? İmkânsız! Bu, değeri daha sonra anlaşılacak ulusal bir kazanım.

Kuleliburgaz'a vardık. Tren, kenarından geçti. Bu büyük köyün beyaz yapıları, meyve ağaçlarıyla yığılı bir yükselti üzerine serpişmiş. Ancak köyde, Bulgar nöbetçi erlerinden başka canlı insan görünmüyor. Bütün Türk halkı, herhangi bir zarar yapmadan bu köyü de terk etmiş.

Kuleliburgaz garına ulusal Bulgar bayrağı dikildi. Burada demiryolu ikiye ayrılıyor. Demiryolunun biri, Meriç'in kolları üzerindeki birkaç demir köprü üzerinden Türkiye'ye, Uzunköprü'ye devam ediyor. Meriç'in iki km doğusunda, yükseltilerden Bulgaristan sınırı geçiyor. Komisyon, tren hattının buradan geçmesini belirlemişti. Komisyon üyesi Albay Markov sınır belirlemesinin sorunsuz ve dostane yapıldığını söyledi bana.

Kuleliburgaz'dan Dimoteka'ya hareket ettik. *(...)*

Karaağaç'a karanlıkta döndük, çünkü sokak ışıklandırılması kötü niyetli kişilerce Osmanlı idaresi henüz çekilmeden bozulmuş.

Ertesi gün birkaç kişi kışlaları ziyaret ettik. Her türlü silâh kullanımı için uygun hale getirilen kışlaların sayısı 25–30'u buluyor. Hepsi modern, kanallı ve iyi korunmuş. Bunların değeri en az 2–3 milyon Leva. Birkaç koparılmış kapıyı ve kırılmış camı saymazsak, kışlaların her şeyi korunmuş. Tam bir garnizona yetecek. Bunları demiryolu ikiye ayırıyor. Yolun batısında ünlü Sinekli iç tabyası bulunuyor. Bunda sadece toplar eksik. O, yere beton gibi sağlam yapılmış bir tapınağı andırıyor. Üç giriş kapısı var. Merkezinden dışarı doğru bütün savunma duvarları yer alıyor.

Karaağaç Garı'nda Bulgaristan sadece lokomotif deposu değil, gerekli bütün teçhizata sahip büyük bir demiryolu atölyesi de elde etti. Bulgaristan için bunlar ne büyük edinim!

Duyum
Durum
Yorum

Ayhan TUNCA
0.542.283 23 82
yoredergisi@hotmail.com

SELANİK'TE ATATÜRKSEVER BİR BELEDİYE BAŞKANI

Şair İlhami Bekir,1881'de, geleceğin Atatürk'ü, Mustafa'yı da nüfusuna kayıt etmeye hazırlanan Selanik şehrini şu dizelerle selamlar

Selanik bir büyük liman
Selanik bir büyük şehir.
Suda balık
sürüleri gibi kalabalık
gelir gider
gider gelir.

Belinde Trablus kuşağı,
Tunus sarıklı
Pala bıyıklı
İşkodralı kereste tüccarı Malisör.
Kafeşantan balozlar artığı
Sör.
Çarşaf ferace, şalvar ve lur.
Fes, şapka, aba, yemeni, potur.
Arnavut, Sırbıyeli, Rum, Bulgar,
Orta Asyalı baharatçı Tatar,
Batılı parfümeri butikleri

Selanik'te Atatürk'ün doğduğu ev

Afrikalı Asyalı dükkân
Ve Yahudi bezirgân.

Selanik bir büyük liman
Selanik bir büyük şehir.
Şehirde mahalle
Mahallede iki katlı ev
Kagir.

***

Yıl 2011...

Yannis Boutaris, 69 yaşında ve Ocak ayının üçüncü gününde, Selanik'te belediye başkanlığı görevine başladı.

O, bir şarap üreticisidir ve siyasi geçmişi yok.

Selanik'in Atatürksever Belediye Başkanı Yannis Boutaris

25 yıldan bu yana muhafazakârlar tarafından idare edilen Selanik'te, tüm sol renklerin desteği ile belediye başkan oldu.

Kendisi de solcu ve kazanmasında kendisini aforoz etmek isteyen kiliyse meydan okuması de önemli rol oynadı.

***

Selanik yeni Belediye Başkanı Boutaris, Selanik şehrinin tarih boyunca sahibi olduğu çok kültürlü kimliğini yeniden belirgin hale getirmeyi hedefleri arasına koydu.

Türklerin, Selanik Belediyesini yönettiği yıllarda dedesinin bu şehirde bir belediye meclisi üyesi olarak Rumları temsil ettiğini belirten yeni başkan, babasının ürettiği şaraplara Yunancanın yanında Türkçe, İbranice ve Fransızca etiketler koyduğunu da açıkladı.

Selanik deyince İlhami Bekir'in **"Altın Destanı"**nda betimlediği, uygar ve çeşitli kültürlerin sarıp sarmaladığı bir sahil şehri düşüverir usuma...

***

Selanik, Osmanlı egemenliğinden ayrılarak Yunanistan'a katılışının yüzüncü yılını 2012'de kutlayacak ki, yeni belediye başkanı bu özel yıl için Osmanlı'dan kalma yapıları onarmayı gündemine almış durumda.

Bir önemli hedefi daha var:

"Yılda 300 bin Türk'ü atalarının toprakları Selanik'e getirmek."

***

Selanik sadece Atatürk'ün doğduğu il olmakla ünlü değil; Nazım Hikmet'te Selanikli.

"Biz sosyalistler onun şiirleriyle büyüdük, hala da severek okuruz" diyor Başkan Boutaris."

***

Boutaris, Selanik'te bir caddeye Atatürk'ün adının verilmesini de isteyen biri. Aslında Atatürk öldüğünde şu anda konsolosluk olarak hizmet

Selanik'in Belediye Başkanı Yannis Boutaris bir şarap üreticisi ve siyasi geçmişi yok

Selanik ve Beyaz Kule

veren doğduğu evin yanındaki sokağa ismi verilmişti; ancak 1955'te İstanbul'daki 6-7 Eylül olaylarının ardından sokağın adı değiştirildi.

Boutaris, muhafazakârların tepkileri nedeniyle biraz ağırdan alsa da Atatürk ismini yeniden ayni sokağa koymaya kararlı.

Bu niyete Trabzon'dan oralara giden Rumlar kadar Ermeniler de tepkili.

Başkan şöyle yanıt veriyor bu tepkilere:

"Geçmişte yaşanmış olayların, bu günümüzü ve yarınımızı nasıl yaşayacağımıza izin vermemeliyiz."

Ve ekliyor:

"Ben kendimi Türklere, bir Avrupalıdan, örneğin bir Danimarkalı ya da İngiliz'den çok daha yakın hissediyorum. Beş yüz yıllık ortak tarihimizde o kadar çok paylaştığımız şey var ki..."

***

Cumhuriyet gazetesinde Utku Çakırözer, yıllardır şarap tadımları için sık sık İstanbul'a gelen Başkan'ın bir hayalinden de söz ediyor. Selanik Belediye Başkanı'na göre, Türk şarapları her yıl kalitesini arttıran bir gelişme içindedir ve Yunanistan ile Türkiye arasında şarap rotaları kurulabilir.

Ne güzel...

Biz, Edirne'den en yakın komşular olarak yeni Başkan'ın tüm niyetlerini selamlıyoruz...

Ama hele Atatürk konusunda düşünceleri için buralardan kucak dolusu sevgi gönderiyor başarılar diliyoruz kendisine...

26 Ocak 2011 tarihli Edirne Haber Gazetesi'nden alınmıştır.

EDİRNE ESKİ VALİLERİNDEN YILMAZ ERGUN İLE BİR SÖYLEŞİ

Söyleşiyi Yapan: Şerif Ercan(*)
Yer: Ankara
Tarih: Mayıs 2010

Emekli Vali Yılmaz Ergun (solda) Yöre Ankara Temsilcisi Şerif Ercan (Sağda)

"EDİRNE JANDARMA KOMUTANI BABAMIN TEĞMENLİĞİNİ DE YAPMIŞTI VE HAYATIMDA GÜZEL BİR YERİ VARDI"

Yöre:

Edirne de yayınlanan, Edirne'nin tarihine ve kültürüne ışık tutan YÖRE dergimiz için sizinle bir söyleşi yapmayı uygun görmüştük. Size bu konuyu açtığımda lütfedip kabul buyurdunuz ve buraya kadar zahmet ettiğiniz. Çok teşekkür ediyorum.

Biyografinizi dergimizde aynen yayınlayacağız. Onun için söyleşimiz sadece Edirne'ye inkisal edecek. Ben konuşmaya şöyle başlamak istiyorum; Edirne'ye hangi ilden atandınız? Ve Edirne'ye ilk geldiğiniz anda neler

(*)Devlet Eski Bakanı, Yöre Ankara Temsilcisi

hissettiniz?

Yılmaz Ergun *(Edirne Eski Valisi):*

Sayın Bakanım ilk olarak ben size teşekkür borcumu arz etmek istiyorum. Böyle değerli bir dergi için bana lütfedip, bu konuda fikirlerimi ve sözlerimi sunma fırsatını verdiğiniz için öncelikle çok teşekkür ediyorum.

Yöre:

Estağfurullah. Biz teşekkür ediyoruz

Yılmaz Ergun *(Edirne Eski Valisi):*

Derginizi biraz önce gördüm. Çok mutlu oldum Her yönüyle mükemmel bir dergi. Gerek baskı gerek içeriği yönünden mükemmel dergi. Herhalde bu dergiye abone olacağım.

Yöre:

Abone olmanıza gerek yok. Biz size bu vesile ile takdim edeceğiz.

Yılmaz Ergun:

Sayın bakanım, ben Trabzon valisi iken bir şubat günü Edirne'ye atandığımı kararname ile öğrendim. Edirne benim için yabancı bir yer değildi. Çünkü Mülkiye Başmüfettişliğim sırasında birkaç defa Edirne'ye gelmiş, ilçelerinde denetlemede bulunmuş ve merkezde de kalmıştım. Hatta orada jandarmanın bir yeri var, orada yatmıştım. Üstelik Jandarma komutanı benim babamın teğmeni olmuştu. Edirne'nin o zamandan beri böyle güzel bir vesile ile geçmiş hayatımda güzel bir yeri vardı. Bende resimleri de mevcut. Bir kış günü Edirne'den araba geldi. Maalesef arabamız çok yeni bir araba değildi. İstanbul'dan hareket ettik. Edirne'ye yaklaştığımızda kar fırtınasına tutulduk.

Beş dakikada bir şoför ile koruma polisi arabadan iniyor ve sağ camı siliyor idi. Çünkü kar sağdan yere paralel olarak fırtına şeklinde yağıyordu. Eşim ve ben bunu hayatta hiç görmediğimiz için; hem korktuk hem de değişik bir manzara olduğu için mutlu olduk. Sonra Edirne'ye geldik konağımıza yerleştik.

Yöre:

Kalenin içerisindeki eski konak değil mi?

Yılmaz Ergun:

Evet kalenin içerisindeki eski konağa geldik. Benim bir diğer büyük mutluluğumda şudur: Trabzon gibi yıllarca şehzadelere kucak açmış bir ilden, yine Osmanlı payitahtı olan Edirne'ye atanmış olmamdı.

Yöre:

Doğru söylüyorsunuz. Zira Trabzon, Manisa, Amasya, şehzadelerin eğitildiği iller idi.

"KIZIM, KALEİÇİ'NDEKİ VALİLİK KONAĞINDA VEFAT ETMİŞTİ"

Yılmaz Ergun:

Edirne'nin tarihi durumunu da çok iyi biliyordum. Edirne, gerçekten her yönüyle kültürel ve mimari eserler ile dolu. Özellikle Selimiye Camisi ayrı bir dünya idi. Eşim de ben de çok mutlu olduk. Edirne'ye geldiğimizde eski konağa yerleştik. Fakat o sırada bizim bir acımız var idi. Bu acımızın nedeni; sevgili büyük kızımızın kanser olmasıydı. Tedavi görüyordu. Bir süre sonra onu da Edirne'ye getirdik. Edirne'den Londra'ya iki defa gidip geldi. Ancak Tanrı öyle istedi ve Vali konağının salonunda rahmetli oldu.

Yöre:

Nur içinde yatsın.

Yılmaz Ergun:

Bu olay, bizim için bir yandan acı bir yandan da üzüntü idi. Çünkü Edirne'ye gelişimizin üzerinden altı ay geçmişti. Bana, Ankara'dan, Bakanlıktan **"isterseniz yerinizi değiştirelim"** diye bir teklif geldi. Ancak eşim ve ben Edirne'yi çok sevmiştik. Eşim ve ben **"bu da bizim kaderimizmiş"** diyerek Edirne'de kalmaya karar verdiğimizi ifade ettik.

Burada şunu belirtmek istiyorum, rahmetlinin son zamanlarında kar-

nından su alınıyordu. En son rahatsızlandığında kullandığı ilacı bulamamıştık. Bu olay, iki ülke arasındaki ilişki bakımından çok önemli olduğu için arz ediyorum. Yunan Konsolosu, bu durumu öğrenmiş ve aynı gece Yunanistan'a giderek bize kızımın kullandığı ilaçtan dört kutu getirmişti. Ertesi sabah bize ilaçları teslim etti. Bu bizi çok mutlu etmişti. Ancak bir kutu ilacı kullanabildik. Diğer üç kutu ilaç kaldı. Ben diğer üç kutu ilacı kendisine iade etmek istediğimde, **"başka bir hastaya verilsin"** dedi..

Yöre:

Ne kadar güzel bir ayrıntı. Çok büyük bir insanlık örneği.

Yılmaz Ergun:

Bunu şunun için arz ediyorum; siyasiler arasında yaşanan olaylar ayrıdır ama bu şekildeki insani bir hareket bizi çok mutlu etmişti.

Güzel bir anımı daha anlatmak istiyorum. Ben, rahmetlinin ölümünden sonra uzak köylere göreve gittim. Edirne halkı, bana altı ay boyunca şunları söyledi:

"Sizin acınız var. Acınızın geçmesi mümkün değil biliyoruz. Ancak bizim şu anda hiçbir ihtiyacımız yok. Siz yaşamınızı sürdürün. Mademki Edirne'de kaldınız; onun için hiçbir şey düşünmeyin" dediler. Bu olay da bizim aile anılarımızda ve benim görev anılarım arasında büyük bir yer tutmaktadır.

Yöre:

Edirne halkımızın duyarlılığı.

Yılmaz Ergun:

Bu davranış, Edirne halkımızın centilmenliğinin ve duyarlılığının göstergesidir. Bu her ilde olabilir ama altı ay süreyle beni hiçbir şekilde dertleriyle rahatsız etmediler. Tabi ben yine de görevimi yaptım.

Sayın Bakanım, biraz önce zatıâlinizin de söylediği gibi konağımız eski bir konaktı. O konağında ayrı bir havası vardı. Tarihi bir önemi vardı.

Yöre:

Tarihi bir hüviyeti vardı.

Yılmaz Ergun:

Konağın, bir diğer güzelliği de mahalle içerisinde olması idi. Konağa, yürüyerek gelip gidebiliyorduk. Mahalleyi dolaşabiliyorduk. Benim konağım muhakkak halka açık olurdu. Bütün komşular gelip bizi ziyaret ediyorlardı ve bu durum, bu ziyaretler eşimi de çok mutlu ediyordu.

Yöre:

Hatta sizin konağınızın karşısında rahmetli baldızımın **"Pembe Panter"** isimli bir dükkânı vardı. O münasebetle sık sık görüşebiliyorduk.

TURGUT ÖZAL İLE BİR KIRKPINAR ANISI

Yılmaz Ergun:

Evet. Çok güzel günlerimiz geçti. Edirne, söylememe gerek yok ama tarihi bakımdan Türkiye'mizin en önemli illerinden birisidir. Camileri, şifa yurtları, güreş meydanları vardır. Edirne, cihan harbinden dönüldüğünde vatandaşın çok çileler çektiği hatta açlıktan ağaç kabuklarını yediği böyle bir yerdir.

Benim eşim, Tekirdağlı olduğu için, onun ailesi de o sıkıntıları çekmişti. O'da hatıralarını babasından ve dedesinden öğrendiği için zaman zaman benimle paylaşırdı.

Sizde biliyorsunuz ki, Edirne'de her yıl Kırkpınar güreşleri yapılır. Hatta ben, görevden ayrıldıktan sonra da iki üçü defa gittim. Bu senede gitmeye niyetim var. İnşallah yine gideceğiz.

Sayın Turgut Özal, o zaman Cumhurbaşkanımızdı. Her yıl Kırkpınar'a gelirdi. Sizde bilirsiniz; orada çadırlar kurulur ve etrafta da vatandaş üç gün boyunca konaklar. Turgut Özal Edirne'ye geldi ve Kırkpınar meydanına girdi. O'nun bir basın danışmanı vardı; ismi Zenger. Basın danışmanına boyu yüksek olan hoparlörlü ara-

cın alanın dışında kalması gerektiğini söyledim. Sayın Özal'da benimle aynı fikirdeydi. O, *(Zenger)* bu uyarımı dinlemedi ve yüksek hoparlörlü araç ile alana girdi. Yolun sonuna kadar gittiği için bütün çadırların iplerini kopardı.

Yöre:

Çok enteresan.

CEZAEVİ ZİYARETİ

Yılmaz Ergun:

Evet, çok enteresan bir anı. Sayın Cumhurbaşkanımız, bu olaydan sonra kendisini tabi münasip bir şekilde uyardı.

Efendim, izin verirseniz bir anımı daha anlatmak istiyorum.

Ben, bayramda cezaevine gidene kadar hiçbir vali arkadaşım, *-hepsini tenzih ediyorum-* cezaevine ziyarete gitmemiş. Ben, oradakileri de bir vatandaş olarak gördüğüm için gittim. Bana orada **"içeri girmeyelim. Buradaki insanların büyük bir kısmı, uyuşturucudan mahkûm olmuşlardır. Birçoğu on beş yirmi yıllık mahkûmdur"** dediler. Savcımıza içeri girmek için rica ettim. Jandarma Komutanı ve Emniyet Müdürü ile beraber içeri girdim.

Bir sonraki bayramda tekrar cezaevine ziyarete gittim. Cezaevindekilere hediyeler de verdim. Bana oradaki bir mahkûm **"efendim, bana bir çay kaşığı verebilir misiniz?"** dedi. **"Neden"** diye sordum. **"Ben, size bir hatıra bırakmak istiyorum. Ancak, burada tornavida gibi aletleri temin edemiyorum"** dedi. Bana, verdiğim çay kaşığıyla bir yelkenli gemi yapmış. Görevden ayrılırken, vedalaşmaya gittiğim zaman bana armağan etti. Hala evimin en güzel yerinde duruyor. Bana hediye ettiği geminin dışında dört tane daha gemi yapmış. Bu gemilerin, açık arttırmayla satılmasını ve gelen paranın kimsesiz çocuklara verilmesini istedi.

Şunu ifade etmek istiyorum; Edirne, cezaevindeki mahkumları da dahil olmak üzere bütün halkıyla birlikte çok değişik ve kendine has özellikleri bulunan bir ilimiz.

Yöre:

Edirne'de görev yaptığınız süre içerisinde o kadar çok insani davranışta bulunmuşsunuz ki; Edirneli hemşerilerim sizi hala unutamıyor. Siz anlatırken, ben o güzellikleri tekrar yaşıyorum ve soru sormaya bile ihtiyaç duymuyorum.

Yılmaz Ergun:

Estağfurullah.

Yöre:

Çünkü gerçekten de ağzınızdan bal damlıyor. Teşekkür ederim.

NEVZAT AYAZ'LA BİR ANI VE ARKADAŞLIK

Yılmaz Ergun:

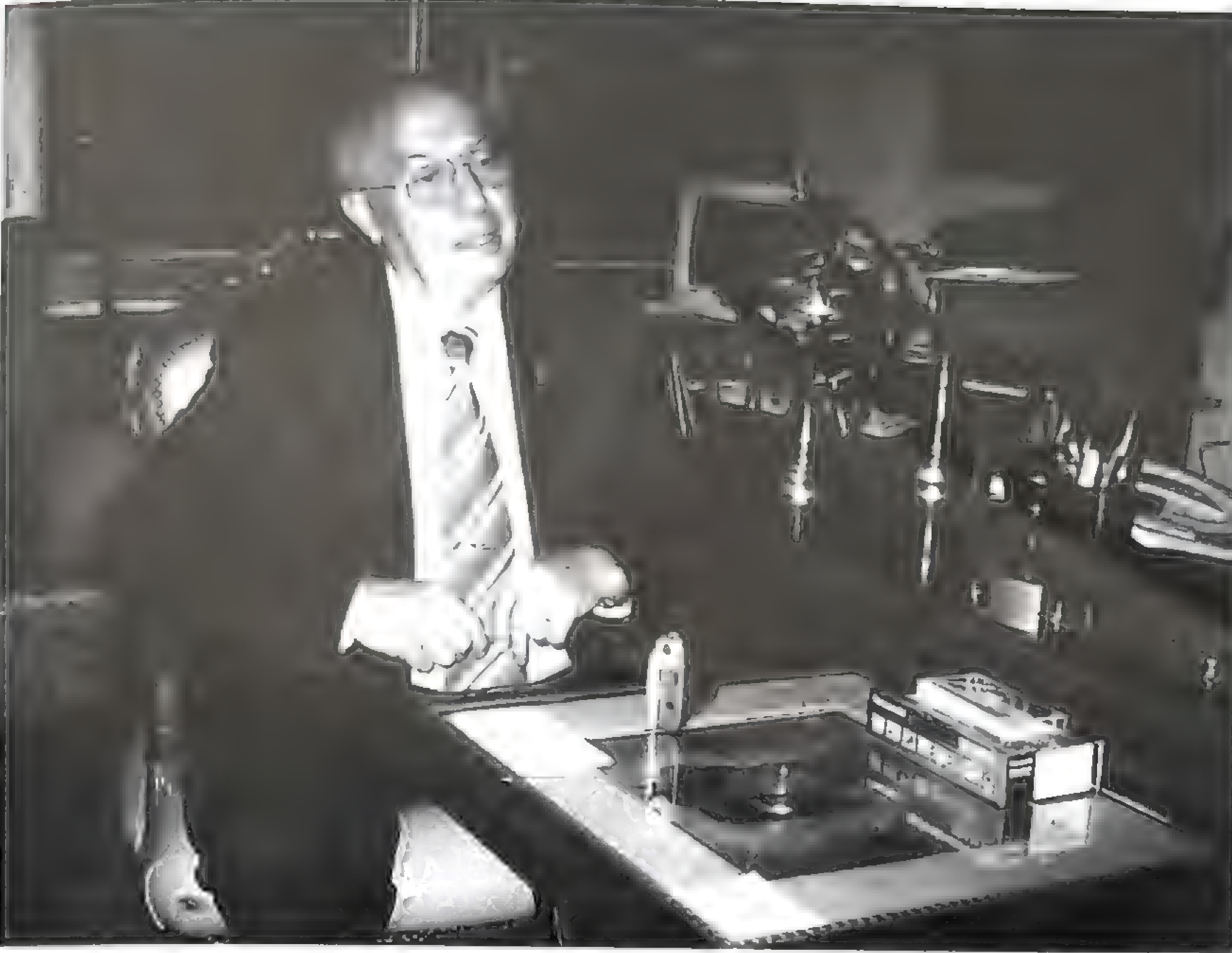
Rica ederim. Yine çok büyük bir anımı anlatmak istiyorum. 1987-1989 yılları arasında Edirne'de görevdeydim. Edirne'de kış mevsimi çok fazla kendini belli eder. 1988 kışında çok yoğun bir kar yağışı oldu. Yollar kapandı. Bütün Devlet araçları ile kapanan yolları açmaya çalıştık. İstanbul yolu üç gün boyunca kapalı kaldı. Edirne'ye gelenleri, okullara yerleştirdik. Gelenlere, yiyecek dağıttık. Bu sırada İstanbul Vali'si Sayın Nevzat Ayaz'la, bir telefon görüşmesi yaptık. Telefon görüşmesinde ikimizde yola çıkacağız ve buluştuğumuz yere kadar bu işin başından bir an olsun ayrılmayacağız kararını verdik. Nihayetinde bu sözümüzü yerine getirdik.

Yöre:

Sayın valim, Nevzat Bey ile meslektaşlığınızın dışında da bir yakınlığınız var değil mi?

Yılmaz Ergun:

Evet, Sayın Ayaz ile benim yaşamım birbirini çok örter. Nevzat Ayaz,

Yılmaz Ergun: "İstanbul Valisi Sayın Nevzat Ayaz'la, bir telefon görüşmesi yaptık. Telefon görüşmesinde ikimizde yola çıkacağız ve buluştuğumuz yere kadar bu işin başından bir an olsun ayrılmayacağız kararını verdik."

1948-1949 yıllarında lise son sınıfta iken polis koleji lağvolmuştu. Kendisini Atatürk Lisesi'nde iken en ön sıraya, benim yanıma oturttular. Bu dostluğumuz orada başladı. Aşağı yukarı 65 yıldır hiç ayrılmadık.

Yöre:

Özel bir durumun olduğunu tahmin ediyordum. Demek ki buradan kaynaklanıyormuş.

Yılmaz Ergun:

Eşlerimiz de arkadaştır. Çocuklarımız, aynı ayda doğmuştur. Hatta çok enteresandır, Nevzat Bey ile bir kooperatife girmiş ve Ankara'daki bir apartmandan, iki daire almıştık. Eve taşındığımızda aynı eşyalardan iki tane alırdık. Eşyaların bile hepsi aynı idi.

Yöre:

Ben bu özel durumu hissediyordum. Zannediyorum Nevzat Bey'inde, bir acısı oldu değil mi? Bir yakınını mı kaybetmişti? Tam olarak bilemiyorum.

KIRKPINAR TİRÜBÜNLERİ VE KAPIKULE

Yılmaz Ergun:

Herhalde annesi bir rahatsızlık geçirmişti ondan bahsediyorsunuz.

Şimdi anlatacağım, yine güzel bir anım. Sayın Özal'ın, Kırkpınar meydanını ziyaret ettiği dönemde tribünler çok eski idi. Kendisinden, tribünlerin tadilatı için söz aldık ve bize ödenek gönderdi. Tribünlerin ilk tevsii o zaman yapıldı. Şu anda, çok güzel ve her yönüyle mükemmel bir Kırkpınar meydanı var.

Edirne dediğiniz zaman akıla hudut kapısı gelir. O tarihlerde ben göreve gelmeden önce hudut kapılarında büyük sıkıntılar yaşanmıştı. Sayın Maliye ve Gümrük Bakanı, benim sınıf arkadaşımdı. O, benim göreve gelişimden çok mutlu oldu. Benden önceki Sayın Valimiz duruma el koymuştu. Ben göreve geldiğimde otuz iki kapıyı kullanıma hazır buldum. Ancak hudut kapısı Türkiye'ye girişin en önemli yeriydi. Orada da büyük ıslahatlar yapıldı.

Yöre:

Kapıkule'yi kastediyorsunuz değil mi?

Yılmaz Ergun:

Kapıkule'yi arz ediyorum. Kapıkule tamamen elden geçti.

Bu arada Edirne'mizin büyüklüğü ile ilgili olarak bir şey düşündüm; civar valilerimizi Edirne'ye davet edip, onlara Edirne hakkında bilgi vermeyi istedim. İstanbul valimizi, Kırklareli valimizi ve Tekirdağ valimizi aileleri ile birlikte davet ettim. Kendilerini üç

gün boyunca Edirne'de misafir ettik.

Yöre:

Tam bir bölgesel toplanma.

Yılmaz Ergun:

Kendilerine bütün Edirne'yi gezdirdik. Çok mutlu oldular. Bu toplantıdan sonra **"bu tertibi her ay bir ilde yapacağız"** şeklinde bir karar aldık. Sonraki toplantıları Tekirdağ ve Kırklareli'nde yaptık. İstanbul'da yapılacağı zaman ben Edirne'den merkez valisi olarak atandım. İstanbul'da planlanan etkinlik olmadı. Çok güzel düzenlemeydi. Hepimiz çok mutlu olmuştuk. Bu organizasyonun asıl özelliği, herkesin Edirne'de toplanmasıydı. Hepsi Edirne'ye geldiler. Belki Edirne'yi hepsi biliyordu, ama biz bütün Edirne'yi gezdirdik ve kent hakkında bilgilendirdik.

KIZIMIN KABRİ

Yöre:

Sayın Valim, 92 yıl boyunca Osmanlı Devlet'ine başkentlik yapmış bir ilde kısa sürede olsa *-ki sizin 2-3 yıl sürenizde kısa bir zaman değil-* en büyük mülki amir olarak görev yapmanızın mazhariyeti ayrıdır. Siz Edirne'de güzel izler bıraktınız. Divan şairlerinden Baki'nin sözünü hatırlarsınız; **"baki kalan şu kubbede hoş bir seda imiş."** Hoş bir seda bıraktınız. Buruk anılarınızda oldu, ama az önce sizin de ifade ettiğiniz gibi, kaderin önüne geçilemiyor. Demek mukadderatın gereği imiş yavrunuzu Edirne'de uhrevi aleme uğurlamak. Fakat buna rağmen yapılan teklifi kabul etmediniz ve Edirne'de kalma azmini gösterdiniz, Edirne'mize hizmeti sürdürdünüz. Bu yönden sizi unutmuyoruz. Ayrıca bunların dışında, daha farklı bir şeyler aklınıza geliyor mu? Fark ettiğiniz gibi bu rahat bir söyleşi.

Yılmaz Ergun:

Efendim, bizim Edirne'ye ne kadar bağlı olduğumuzun bir başka ifadesi de şöyledir; kızımızın Ankara'daki kabri, tamamen Mimar Sinan Camisi'nin taşından yapılmıştır. Mezarı bu taşlarla yaptırdık. Edirne'de Mimar Sinan'ın eserlerinde kullandığı taş kızımızın mezarındadır. Edirne'de yaptırdık ve Ankara'ya getirdik.

YUNANİSTAN'DAN NOTA

Yılmaz Ergun:

Edirne, diğer illere göre, görev yeri olarak rahat bir ilimizdir. Büyük sorunları çözülmüştür. Yol sorunu çok azdır. Edirne'de yaşanan en büyük sorun yer altı sularının yetersizliğidir. Şiddetli yağışlarda *–nitekim bu sene de oldu-* Bulgaristan tarafından baraj kapaklarının açılması sonucu su taşkınları meydana gelir. Sular çekildikten sonra deniz suyunun, nehir yataklarına dolması ile tarım alanlarının sulanması olumsuz etkilenir. Pirinç tarlalarını bu su ile sulayamazsınız. Edirne de Tarım alanlarının sulanması için; yer altı suları yüksek yerlere su motorları ile çekilir. Bu da tarım alanlarının yüksek yerlerde olmasından kaynaklanır.

Bu sorunlarla beraber, her Valiye nasip olmaz; bir günde 10-20 köyü gezebilmek. Edirne'nin bütün yolları asfalt olduğu için rahatlıkla gidilebilirsiniz.

Yöre:

Ne kadar güzel!..

Peki efendim, su taşkınlarını önlemek için, nehir mecrasının temizlenmesi mi daha uygun olur? Yoksa bu günlerde yapılması düşünülen baraj mı daha çok etkili olur?

Yılmaz Ergun:

Baraj tabi daha etkili olur. Keşke ikisi birden yapılabilse daha iyi olacak. Çünkü nehrin ağzı sürekli toprak dolar. Çok mümbit bir yerdir. O tarihlerde, Yunanistan nehrin aktığı yerde, nehrin çıkışını kendi tarafına çevir-

mek için bir hayli çaba sarf etmişti. Biz bütün bir gece traktörlerle ve dozerlerle çalışarak nehrin ağzını Türkiye tarafına çevirdik.

Yöre:

Ne kadar ekstrem bir durum.

Yılmaz Ergun:

Evet öyle bir durumdu. Ertesi gün Yunanistan bize nota verdi, ama biz o gece sabaha kadar dozerlerle çalışarak nehrin ağzını eski haline çevirmiştik. Bu işi bir gecede bitirdik. Yılan balığı oradaki en büyük gelir kaynağıdır. Yunanistan bu yüzden nehrin ağzını kendi tarafına çevirmek istiyor.

AYDIN BOYSAN

Yılmaz Ergun (oturan) ve Şerif Ercan (ayakta)

Yöre:

Efendim bir de, genel bir bilgi almak istiyorum. Edirne biliyorsunuz açık hava müzesi olarak bu tarihi özelliği başka hiçbir şehirde yoktur. Sanayileşmesi, o kültür varlıklarına zarar verir mi? Daha ziyade turizm açısından, okullar şehri olması açısından ve tarıma dayalı gelişmesi açısından daha iyi olmaz mı diye düşünüyorum?

Yılmaz Ergun:

Çok haklısınız. Çünkü sanayi ile birlikte atık su çok önemlilik arz ediyor. Bu sorun, benim görev yaptığım zaman da vardı. Fabrikaları toparladık. Bir kısmı, ceza vermemize rağmen bu uygulamaya devam etti. Bu uygulamanın araziye çok büyük bir etkisi oluyordu. Ayrıca, sizin de söylediğiniz gibi, Edirne bir tarım şehridir. En güzel sebzenin üretildiği yerdir. Kendi ihtiyacını karşıladığı gibi civar illere de pazarlıyordu. Ama şimdi tahmin ediyorum ki dışardan gelen sebze ve meyveye muhtaç hale geldi. Çünkü yapılanma o şekilde oldu.

Bir de Sayın Aydın Boysan Edirne'ye gelmişti. Bana şunu söyledi; **"Edirne'ye girişteki mimariyi kim veriyorsa, onu darağacına asmak lazım. Çünkü Mimar Sinan'ın o muhteşem eserini etkiliyor".** Ecnebiler de özellikle bunu eleştiriyorlardı. Ancak yapılanma o şekilde devam etti. Tahmin ediyorum ki hala devam ediyor.

Yöre:

Bizim de içimizi sızlatıyor. Çok güzel bir noktaya temas ettiniz. Efendim, meşhur mimarlarımızdan, TBMM'nin lojmanlarını da yapan mimar Behruz Çinici'nin güzel bir sözü vardı; **"Eski cami, Üç Şerefeli ve Selimiye üçgenini baz alarak, etraftaki eserleri gölgeleyen binalar yı-**

kılmalıdır. Yeşil alan haline getirilerek, açık hava müzesini daha net gösterebilmek iyi olur" diyordu. Bu görüşe katılıyor musunuz?

Yılmaz Ergun:

Çok doğru. Yürekten katılıyorum. Çünkü sizinde ifade ettiğiniz gibi, metrekare, tarihi ve kültürel doku bakımından Edirne, Türkiye'nin en önemli illerinden bir tanesidir.

Edirne'nin ayrıca müzik kültürüne temas etmeden geçemeyeceğim. Müzikle uğraşan bir **"neferi"** olarak zatıâliniz de bunu detaylı olarak bilirsiniz.

Yöre:

Teşekkür ederim, öyleyim.

KAZANCIGİL VE RAGIP ÜNER

Yılmaz Ergun:

Edirne'de çok etkinlikleri oluyordu. Ratip Kazancıgil bu konuda takdirle anılacak insanlardandır. Yine de kendisini anmadan geçemeyeceğim rahmetli Doktor Ragıp Üner...

Yöre:

Orgeneral Kemal Yaşınkılıç'ın damadı.

Yılmaz Ergun:

Gerçek bir Edirne aşığıydı. Sağ olsun, benim Edirne'deki çalışmalarımı da, zatıâliniz gibi, en çok takdir edenlerden birisidir. Kendisine son derece saygı duyarım. Ankara'ya her gidişimde kendisini ziyaret eder, Edirne hakkında bilgi verirdim.

Yöre:

Ne kadar güzel... Bunu ilk defa duyuyorum, çünkü çok değer verdiğim bir ağabeyimdi.

Yılmaz Ergun:

Kızları halen çok yakın arkadaşımızdır. Rahmetli Doktor Trabzon'a geldiğinde bende kaldı. O'da rahmetli oldu. Bunlar benim çok sevdiğim anılarım.

Sayın Bakanım, biz Edirne'nin anıları ile yaşıyoruz. Her ilde birçok anım var. Trabzon'da çok anılarım var fakat Edirne'nin ayrı bir yeri var; yumuşaklığı, sanatla bir araya gelişi, insanlarının iyiliği, efendiliği, birbirine bakışı, iz bıraktı hayatımda. Türkiye'de kızların, gece saat 02'de 03'te sokakta gezmesi zordur. Edirne'de böyle sorun olmaz.

Bir şey daha var, biz ayrılırken **"ciğer yemeğini"** de tesadüfen öğrendik. Ayrılmadan bir gün evvel evde yemek yapmadık. Dediler ki buranın **"ciğer yemeğini"** yemelisiniz. Ben yerinde yiyeceğim dedim. Gittik, o lokanta da yedik. Ondan sonra her Edirne'ye gidene tavsiye ediyoruz. Buda Edirne'nin büyük bir özelliğidir.

Yılmaz Ergun (oturan) ve Özel Kalem Müdürü- Emniyet Müdürü Süleyman Turşucu

Yöre:

Edirne için ağzınızdan dökülen sözler beni o kadar etkiliyor ki sayın valim. Edirne'de doğdum. Edirne'de büyüdüm, atalarım, ecdadım Edirne'lidir. Çoluk-Çocuğum Edirneli, rahmetli eşim Edirneli. Onun için, Edirne'ye çok önem veriyorum.

kılmalıdır. Yeşil alan haline getirilerek, açık hava müzesini daha net gösterebilmek iyi olur" diyordu. Bu görüşe katılıyor musunuz?

Yılmaz Ergun:

Çok doğru. Yürekten katılıyorum. Çünkü sizinde ifade ettiğiniz gibi, metrekare, tarihi ve kültürel doku bakımından Edirne, Türkiye'nin en önemli illerinden bir tanesidir.

Edirne'nin ayrıca müzik kültürüne temas etmeden geçemeyeceğim. Müzikle uğraşan bir **"neferi"** olarak zatıâliniz de bunu detaylı olarak bilirsiniz.

Yöre:

Teşekkür ederim, öyleyim.

KAZANCIGİL VE RAGIP ÜNER

Yılmaz Ergun:

Edirne'de çok etkinlikleri oluyordu. Ratip Kazancıgil bu konuda takdirle anılacak insanlardandır. Yine de kendisini anmadan geçemeyeceğim rahmetli Doktor Ragıp Üner...

Yöre:

Orgeneral Kemal Yaşınkılıç'ın damadı.

Yılmaz Ergun:

Gerçek bir Edirne aşığıydı. Sağ olsun, benim Edirne'deki çalışmalarımı da, zatıâliniz gibi, en çok takdir edenlerden birisidir. Kendisine son derece saygı duyarım. Ankara'ya her gidişimde kendisini ziyaret eder, Edirne hakkında bilgi verirdim.

Yöre:

Ne kadar güzel... Bunu ilk defa duyuyorum, çünkü çok değer verdiğim bir ağabeyimdi.

Yılmaz Ergun:

Kızları halen çok yakın arkadaşımızdır. Rahmetli Doktor Trabzon'a geldiğinde bende kaldı. O'da rahmetli oldu. Bunlar benim çok sevdiğim anılarım.

Sayın Bakanım, biz Edirne'nin anıları ile yaşıyoruz. Her ilde birçok anım var. Trabzon'da çok anılarım var fakat Edirne'nin ayrı bir yeri var; yumuşaklığı, sanatla bir araya gelişi, insanlarının iyiliği, efendiliği, birbirine bakışı, iz bıraktı hayatımda. Türkiye'de kızların, gece saat 02'de 03'te sokakta gezmesi zordur. Edirne'de böyle sorun olmaz.

Bir şey daha var, biz ayrılırken **"ciğer yemeğini"** de tesadüfen öğrendik. Ayrılmadan bir gün evvel evde yemek yapmadık. Dediler ki buranın **"ciğer yemeğini"** yemelisiniz. Ben yerinde yiyeceğim dedim. Gittik, o lokanta da yedik. Ondan sonra her Edirne'ye gidene tavsiye ediyoruz. Buda Edirne'nin büyük bir özelliğidir.

Yılmaz Ergun (oturan) ve Özel Kalem Müdürü- Emniyet Müdürü Süleyman Turşucu

Yöre:

Edirne için ağzınızdan dökülen sözler beni o kadar etkiliyor ki sayın valim. Edirne'de doğdum. Edirne'de büyüdüm, atalarım, ecdadım Edirne'lidir. Çoluk-Çocuğum Edirneli, rahmetli eşim Edirneli. Onun için, Edirne'ye çok önem veriyorum.

Ayrıca Dr. Süheyl Ünver Bey ve Dr. Ragıp Kazancıgil Bey'in sözlerini tekrarlamadan geçemeyeceğim. Rahmetli Prof. Dr. Süheyl Ünver Bey, **"Edirne bitmez tükenmez, bundan sonra Edirne için yaşıyorum"** diyebiliyordu. Dr. Ragıp Bey de, bana kaç kere, **"Edirne için kim, ne hizmet ederse onun elini öperim"** diyordu. Bu insanların sözleri, Edirne'ye gönül verenler için rumuz olması gereken ve unutulmaması gereken sözlerdir. Edirne hakikaten bitmez tükenmez bir şehirdir. Siz Edirne'de görev yapmasaydınız da yine de Edirne'nin kıymetini bilirdiniz. Çünkü eşiniz hanımefendi bizim bir parçamız. Ablamız.

Ama yine de görev yapmak suretiyle de çok mükemmel bir kişi olduğunuzu ispat ettiniz. Sadece yaptığınız işlerden dolayı değil, insani vasıflarınızla da iz bıraktınız.

"TÜMEN KOMUTANI ÇOCUKLUK ARKADAŞIMDI"

Yılmaz Ergun:

Estağfurullah.

Efendim benim bir şansım da; Edirne'deki Tümen Komutanı'nın çocukluk arkadaşım olması idi.

Bitlis'te, Tatvan'da da birlikte görev yaptık. Bitlis'e de benimle beraber atandı. Benden sonra bir süre daha kaldı. Sonra, o'da yeniden atandı. Bizim tanışıklığımız çocukluktan geliyordu.

Yöre:

Orada Valilik yaptığınız dönemde birlikte görev yaptınız?

Yılmaz Ergun:

Evet. Kendisi ilkokul arkadaşımdı. Kendisi ile ahenk içinde çok güzel çalışmalarımız oldu.

Müsaade ederseniz, bir hatıramı daha arz edeyim. Bir bayram günü, eşim ve çocukları enez deki ufak bir vali evi vardı, oraya göndermiştim. O sabah, Bakanlıktan şifre aldık, Sayın Cumhurbaşkanı, bayramın son gününden itibaren üç günlüğüne Edirne'ye gelecekti. Geldiğinde; Selimiye Camisini, yurtlar-krediler binalarını ve çevreyi gezecek üçüncü gün de, kendisi istediği yere gidecekti. Program bu şekilde hazırlanmıştı.

Sayın cumhurbaşkanımızın görev yaptığı dönemde; üniversite tatildi ve Selimiye Camisi tadilattaydı. Sayın Cumhurbaşkanımız, Selimiye Camisi'nin halılarını da göndermişti. Diğer ziyaret edilecek yerler hazırdı. Üniversiteye yapılacak ziyaret gerçekleşmeden önce hemen üniversiteye gittim. Toplamda beş tane yurt yapılmış. Orada benim bir hatam oldu, okul tatil olduğu için ben oraya incelemeye, ziyarete gidememiş, sonraya ertelemiştim. Gittiğimde gördüm ki bayram dolayısı ile yurtlarda yemekhaneler ve yatakhaneler çok kötü durumdaydı, yani bir Cumhurbaşkanına gösterilebilecek durumda değildi.

Bu işi, üç günde başaramayacağım için biraz önce debahsettiğim çocukluk arkadaşım olan Tümen Komutanı devreye girdi, Çorlu'yu aradı. Kolordu Komutanı, çok sevdiğim bir Orgeneralimizdi. Kendisiyle Cumhurbaşkanlığında da beraber çalışmıştık. Bana telefon açtı, **"Vali Bey neye ihtiyacınız var"** dedi. Bende kendilerine, bu işin üstesinden sivil kadrolarımla gelebilmemizin mümkün olmadığını söyledim. Tümen Komutanlığında 5 tane alayımız vardı. Onlara **"bayram tatilini keseceksiniz ve her bir alay bir yurdu onaracak"** şeklinde bir talimat verdi. Aslında ben eksiklik nedeni ile affımı istemiştim. O da **"Vali Beyimizi bırakamayız"** demişti.

Biz sadece; kovalarını, bezlerini ve malzemelerini aldık. Her biri yüzer kişiden oluşan beş tane alay, bu binaları yeniden onardılar, yurtları yepyeni hale getirdiler. Hatta birer tane futbol ve voleybol sahası yaptılar.

Cumhurbaşkanımız geldi ve

bunları gördüğü zaman, **"bunlar yepyeni, ne kadar güzel bakıyorsunuz"** dedi. Maalesef o zamanki üniversitedeki yurtlar müdürünün eşi kansermiş. Kendisi bu yüzden yurtların bakımı ile ilgilenememiş. O dönemdeki Yurtlar-Krediler Genel Müdürü de, bizim bu çalışmamızı beğendi. İstanbul'a giderken helikopterden, **"yurtlar ve krediler valiliğin emrine verilmiştir"** şeklinde bir talimat geldi. Bir de bu vazifeyi üstlendik. Vali olarak Yurtlar-Krediler Kurumu'nda da hizmet etmiş olduk. Bu da benim için büyük bir hatıradır.

Bu vesileyle şöyle ifade edeyim, oradaki tugay Komutanı da, Edirne Belediye Başkanı İbrahim Ay da hakikaten çok değerli arkadaşlarımızdır. Bu çalışma, onlarla birlikte müşterek çalışmamızın ve müşterek anlayışımızın güzel bir örneği olmuştur.

Yöre:

İbrahim Ay kardeşimiz de bu dergimizi okuyor. Aynı zamanda dergimizin abonesidir. Söyleşide isminin geçtiğini görünce, size müteşekkir kalacaklardır

Yılmaz Ergun:

Sağ olsun.

HEMŞEHRİLİK BERATI

Yöre:

Edirne'deki başarınızı neye borçlusunuz sayın valim, biliyor musunuz; bu kadar yürekten sevilmenize!.. O kadar çok sevilen bir insansınız ki, o çocukluk arkadaşınız olan tümen komutanının size olan desteği ve ve bir kolordunun muaveneti çok güzel bir şey. Siz, bu güzelliği tamamen kişisel sevginiz ve saygınızla yaratmışsınız. Bu da bir mülki amir için çok ekstrem bir başarı örneği. Ne kadar güzel hatıralar bunlar.

Yılmaz Ergun:

Teşekkür ederim. Bunlar hemen aklıma gelenler. Tabi daha da çoğaltabiliriz bu örnekleri, evet hatıralarla doluyuz.

Yöre:

Bunun dışında da aklınıza gelen bir anınız olursa, bana ne zaman emrederseniz, hazırım. Sizi, yalnızca Edirne'de görev yapan bir ağabeyim olarak kabul ediyorum. Sadece bir mülki amir olarak görmüyorum, aynı zamanda söyleşinin gereği **"sayın valim"** diye hitap ediyorum. Edirne'ye hizmet eden bir kişi olarak, benden de bir iki yaş büyük olmanız hasebiyle, bir ağabeyim sıfatıyla Edirne ile ilgili anlatmak istediğiniz bir şey olursa; istediğiniz zaman teybimi alıp evinize gelirim ve bir bardak çayınızı içerken anılarınızı not alırım.

Yılmaz Ergun:

Lütfedersiniz. Bana dair söylediğiniz güzel sözler beni çok mutlu etti. Size, saygımız sonsuz. Sizde, Edirne'ye hizmet ediyorsunuz. Adeta Edirne'nin Ankara'daki bir temsilcisisiniz. Bakanlık yaptığınız dönemde de her yönüyle mükemmel bakanlık yaptınız. Bende, sizin takdirkârlarınızdan birisiyim. Gösterdiğiniz ilgi için ve bu imkânı bana sağladığınız için çok teşekkür ederim.

Yöre:

Çok teşekkür ederim. Gıyaben tanıdığınız ve bu imkânı sağlayan Ayhan Tunca kardeşimizde, bu söyleşiden son derece mütehassıs olacaktır. Bundan eminim. Tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Hemşerimiz, değerli ablamız, eşiniz hanım efendiye de bu vesileyle selam ve saygılarımızı iletiyoruz.

Yılmaz Ergun:

Evet.Çok teşekkür ederim.

Yöre:

Sağ olun.

Yılmaz Ergun:

Efendim, benim birde Edirne'de Belediye Meclisi tarafından verilmiş hemşerilik beraatım var. Benim evimin bir köşesinde asılı duruyor.

Yöre:

Belediye Başkanı Eczacı İbrahim Ay tarafından verilmişti değil mi?

Yılmaz Ergun:

Evet. Belediye Meclisi tarafından verilmişti.

Yöre:

Çok güzel. O zaman artık tamamen bizdensiniz. Çok çok teşekkür ediyor, tekrar tekrar sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

YILMAZ ERGUN
ÖZGEÇMİŞ

10 Ağustos 1932 tarihinde İstanbul Beşiktaş İlçesi'nde doğdu. Ailece aslen Malatya İli Arapgir İlçesi nüfusuna kayıtlıdır. Babası Hilmi Efendi, annesi Nuriye Hanım'dır. Babası Jandarma Subayı olduğu için çocukluk yılları çeşitli il ve ilçelerde geçti. İlkokulu sırasıyla Antalya Manavgat, Burdur Tavas ilçelerinde ve Gaziantep ilinde okudu. Ortaokulu1943-1945 yıllarında Ankara'da, liseyi de 1946-1948 yıllarında Ankara Atatürk Lisesi'nde okudu. Her öğrenim yılını iftihar ve şeref listesine geçerek tamamladı.

1949 yılında Ankara Siyasal Bilgiler Okulu imtihanlarını kazanarak yükseköğrenime başladı. 1953 yılında Mülkiye, İdari Şubesi'nden mezun oldu. 1954 yılında da Ankara Hukuk

Fakültesi fark imtihanlarını vererek Hukuk Fakültesi sertifikasını aldı.

30 Temmuz 1953 tarihinde Bursa Valiliği'nde maiyet memuru olarak işe başladı. Bursa ilinde kaldığı bir buçuk yıllık süre içinde sırası ile il merkezinde valilik emrinde ve bilhas-sa Orhaneli İlçesi Büyük Orhan Bucak Müdürlüğü'nde ve İznik İlçesi kaymakam vekili görevlerinde bulundu. Daha sonra maiyet memurluğuna 20 Aralık 1954'ten itibaren Ankara Valiliği'nde devam etti. İki yıllık maiyet memurluğu döneminin kalan kısmını, Arapsun olan Gülşehir İlçesi kaymakam vekilliğinde görevlendirilerek tamamladı.

İçişleri Bakanlığı'nca 1955 yılında açılan beş aylık Kaymakamlık Kursu'na katılarak kursu derece ile bitirdi. Kur'ada Şanlıurfa İli Bozova İlçesi'ni çekti. Bir süre bu ilçede ve sonra da Kemaliye İlçesi'nde Kaymakamlık görevini yaparken, 1 Aralık 1955'te askere gitti. Askerlik görevini karargâh subayı olarak o tarihte İstanbul'da bulunan Kâğıthane İstihkâm Okulu'nda tamamladı.

Askerlik dönüşü, 30 Haziran 1957'de Sungurlu Kaymakamlığı'na atandı. Dört yıl kaldığı bu görev sırasında, bir süre de atandığı Belediye Başkanlığını ek görev olarak sürdürdü. O tarihlerde ülke çapında bütün Kaymakamların yer değiştirmesi sonucu aynı yıl Mecitözü Kaymakamlığı'na nakledildi.

Bu ilçede altı ay görev yaptıktan sonra, 1960 yılında taltifen mülkiye müfettişi görevine getirildi. 1960-1980 yıllarında kesintisiz 20 yıl mülki-ye müfettişliğinin çeşitlik kademele-rinde görev yaptı.

28 Eylül 1960'ta 3. sınıf Mülkiye Müfettişi, 26 Ekim 1968'de 2.sınıf Mülkiye Müfettişi, 30 Haziran 1971'de 1.sınıf Mülkiye Müfettişi ve 29 Şubat 1972'de Mülkiye Başmüfettişi oldu. 30 Kasım 1972'de Mülkiye Başmüşavir Müfettişliğine atandı.

5 Ocak 1980 yılında Mülkiye Başmüşavir Müfettişliğinden, Bitlis Valiliği'ne asaleten atandı. 1980-84 yıllarında Bitlis Valiliği sırasında atandığı Belediye Başkanlığı'nı da yaptı. 2 Şubat 1984—4 Aralık 1986 tarihleri arasında Trabzon, 28 Aralık 1986'da Edirne valiliklerine atandı. 2 Şubat 1988'de kısa bir süre Merkez Valiliği'ne alındı. 15 Ağustos 1991'de Elazığ Valisi oldu. 18 Şubat 1992'de Emniyet Genel Müdürü olan Yılmaz Ergun, 10 Temmuz 1993 tarihinde tekrar Merkez Valiliği'ne alındı. Bu görevde iken 15 Nisan 1994'te emekliye ayrıldı.

Aynı yıl, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından taltif edilerek Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Üyeliği'ne atandı. Yedi yıla yakın bir süre bu görevi sürdüren Yılmaz Ergun, 2001 yılında bu görevden ayrıldı. Bu son görev süresi içinde yirmiye yakın inceleme- araştırma raporu düzenleyerek Cumhurbaşkanlığı makamına takdim etti.

Yılmaz Ergun 1956 yılında Nuray Hanım'la evlendi. Bu evlilikten üç kızları oldu.

"KEPİRTEPE-SARAY-ÖĞRETMENLİK ANILARI" VE YUSUF ASIL'I KAYBETMEK...

Ayhan Tunca (*)

Yusuf Asıl ile 7 Ekim 2008'de büromuzda yaptığımız bir söyleşide...

Yusuf Asıl, Kepirtepe Köy Enstitüsü ilk mezunu olmakla, babamı da anlatırdı bana...

Babam 1922'liydi o, babamdan dört yaş küçük...

Bu yaş farkı; genel olarak köylerinde beş sınıf olmayan öğrencilerden kaynaklanmaktaydı.

Babam, ilkokul üçüncü sınıfa kadar kendi köyünde, sonraki sınıfları Umurca ve Meriç'te okumuştu.

Sonra bir yıldız gökyüzünde...

Kayar, kayar...

Haberi, bir su baskını nedeniyle ve sonraki yıllarda yerinden taşınan Edeköy'e taşır...

***

Edeköy, babamın anasının köyüdür ve Nasuhbey'de yaşıyor olmasına rağmen, dedem, zaman zaman atıyla bir sigara içimi uzaklıktaki Edeköy'e gitmektedir. Ninemin baba evinde kiracılar vardır ki; onlar Edeköy'de, Meriç Nehri boyundaki kulede görevli kulağı delik devlet memurlarıdır:

Gümrükçüler...

Edirne Köy Öğretmen Okulu'na öğrenci alınacağı haberi bu gümrükçülerden gelir dedeme...

Zaten arayış halindeki 6 çocuk babası dedemde bir heyecan...

Her neyse!..

***

Babamın arkadaşlarından büyük bölümünü adlarıyla bilirdim ben. Yusuf Asıl'ı ilk duyuşum H. Fikret Kanad'ın **"Pedagoji Tarihi"** adlı bir kitabındaki imza ile oldu...

(*) Araştırmacı-Yazar

Yusuf Asıl, arkadaşı, babam Sefer Hakkı Tunca'yı arkadaşlıklarının ellinci yılında Meriç'teki evimizde ziyareti sırasında

Yusuf Asıl, Yüksek Köy Enstitüsü için Hasanoğlan'a gittiğinde babam da özenmiş olmalı ki, sınav hazırlığı için kitaplar istemiş kendisinden...

***

Telefonlaşırlardı...

12 Eylül sonrası gönderildiğim Bolvadin Lisesi ve sonra Afyon'daki Eğitim Uzmanlığı görevimden istifa edip, döndüğümde açtığım Edirne Tahtakale'deki bakkal dükkânıma geldi...

Tanıttı kendisini...

Elini öptüm...

***

Babamla görüşmeleri yaklaşık 50 yıl sonra Meriç'te gerçekleşti...

Babamın hastalıklı günlerine de denk düşen o ziyarette babam:

"Yusuf be!.. Bize ne oldu böyle yahu" dedi... Gülüştüler...

***

Yöre Dergisi'ne anılarını gönderdi...

Dergimizin yazarlarından oldu...

Anılarını kitap biçiminde yazmasını istediğimde güldü...

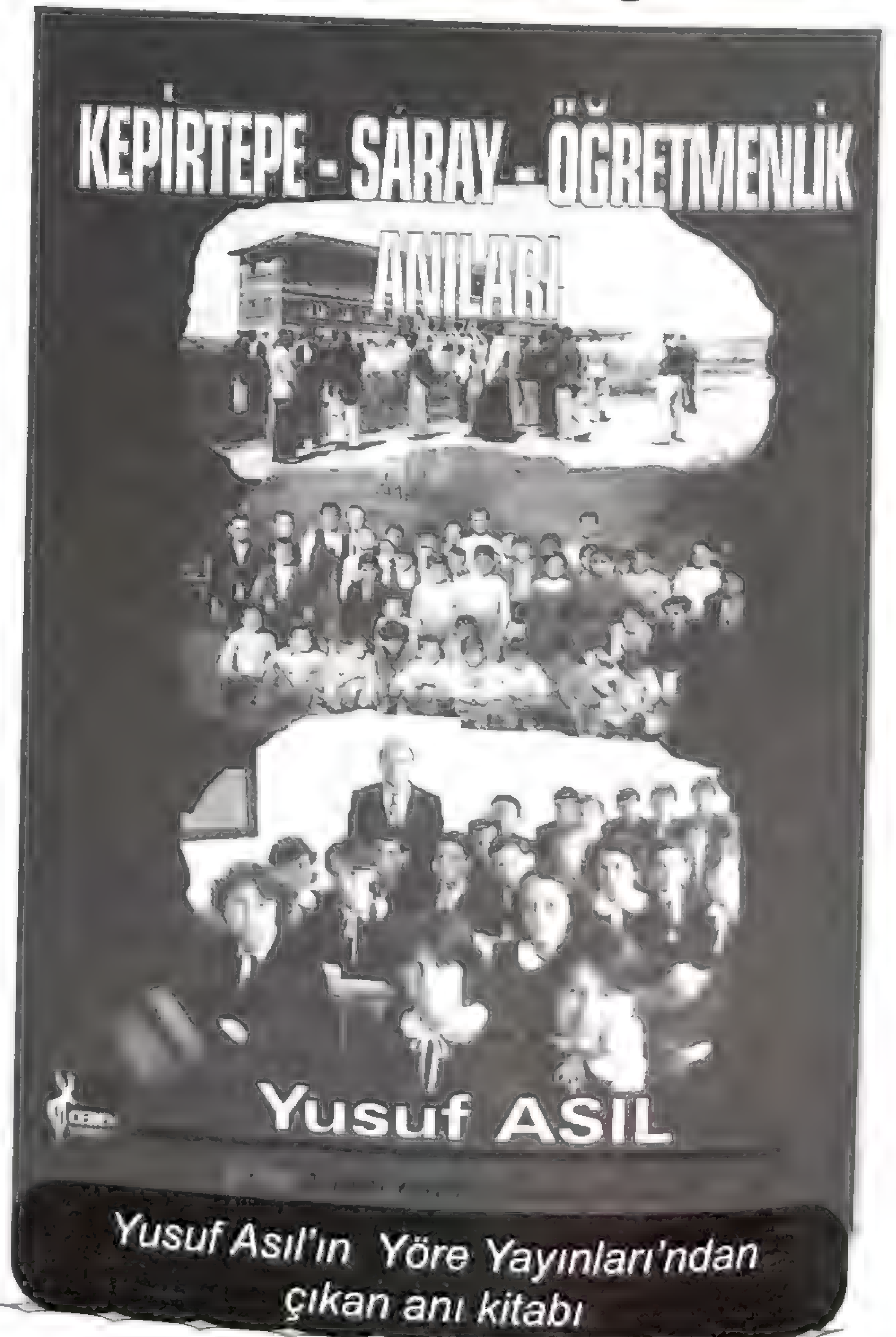
Böylesi bir çalışmayı hayal bile edemiyordu sanki...

Kışkırttım...

Cesaretlendirdim...

Yöre Dergisi Yayınları'ndan biri olarak o kitap çıktı ortaya:

"Kepirtepe-Saray-Öğretmenlik

Yusuf Asıl'ın Yöre Yayınları'ndan çıkan anı kitabı

Anıları"

Kitabın adını ben koydum...

***

Telefonda ve sonraki hastalık günlerinde Edirne'ye hastaneye geldiğinde görüştük...

Son gelişinde büromuza çıkmayı göze alamadı...

Ama söylediği şey içtendi ve ağlamaklı:

"Oğlum Ayhan... Bu kitapla beni öyle onurlandırdın, öyle mutlu ettin ki, sana binlerce defa teşekkür ediyorum. Sağ ol..."

O kitaba vesile olduğum için mutluyum...

Kepirtepe'yi, Saray'ı ve Öğretmenliğin en soylu biçimini geleceğe taşıyacak kaynak bir anı kitabıdır o...

***

Yusuf Asıl'ı 12 Ocak 2011 günü kaybettik...

Sonsuzluğa gidişinde Saray'da olamadım.

Saraylı sevgili Avukat Raif Dedeoğlu telefonda **"bugün gömdük"** dedi....

***

Saray Belediye Başkanı sevgili arkadaşım Nazmi Çoban'a bir çağrı:

Beldenizi en güzel şekilde anlatan, Atatürk ile Saray'ı en onurlu anılarla buluşturan Yusuf Asıl'ı unutmayınız...

Adı bir yerlerde olmalıdır...

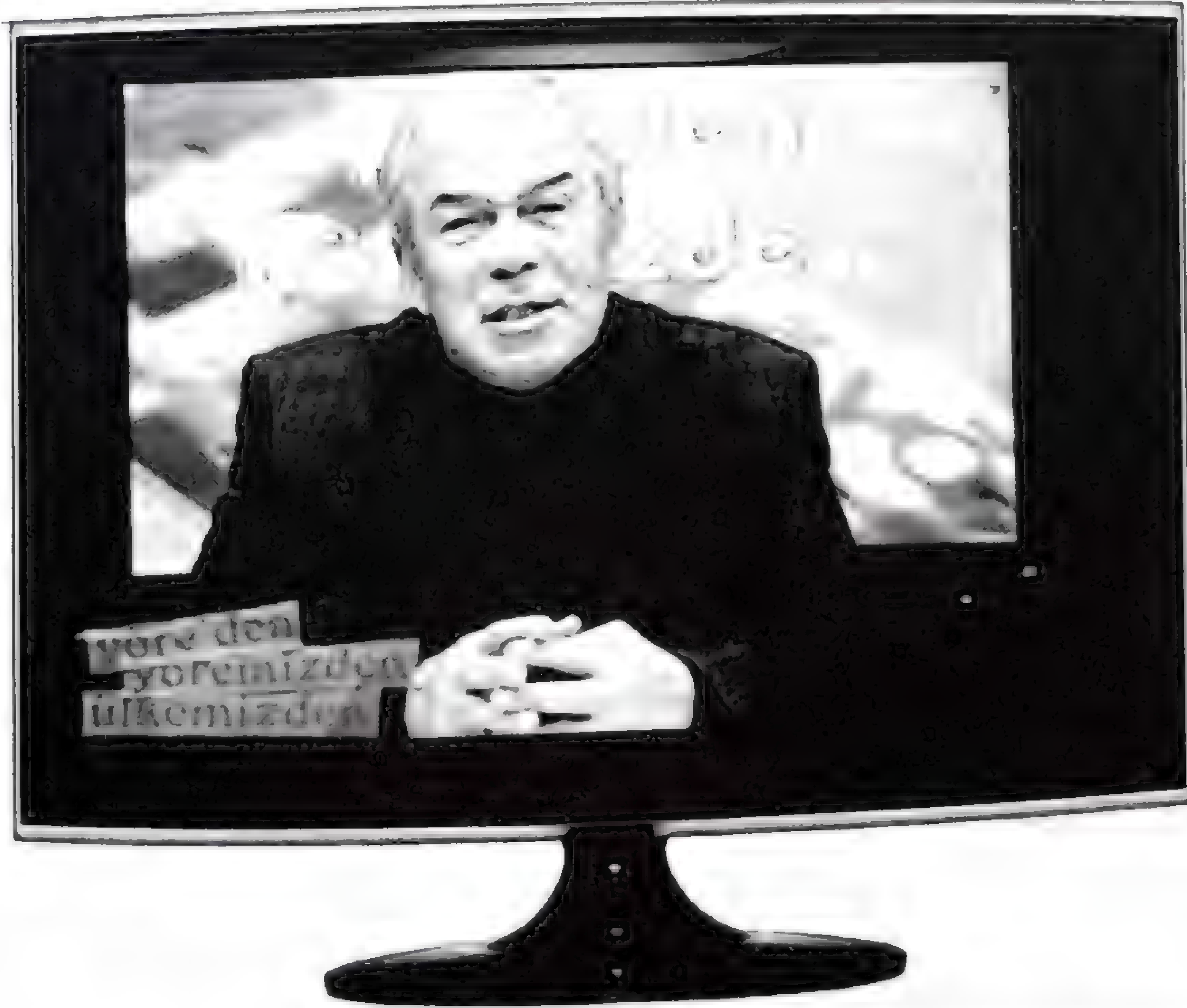
Köy Enstitülerini...

Saray'ı...

Öğretmenliğin en soylu biçimini tek isimle anlatabilen başka birini bulamazsınız, inanın...

Bu denli şanslı bir başka yöresel beldenin, asla olmadığını da ben bilmekteyim...

YUSUF ASIL EDİRNE TELEVİZYONU'NDA

Sevgili izleyiciler Saray'a gitmişsek öteden beri, mutlaka ziyaret etmeyi denediğimiz bir isim vardır; çok saygın bir isim: Emekli Öğretmen Yusuf Asıl. Kendisini ziyaret ederiz, çünkü o, bizim babamızın da okul yıllarından arkadaşıdır.

Efendim, bu arkadaşlık çok özel-

dir, çok önemlidir. Çünkü o yılların arkadaşlık tanımı içerisinde kendine özgüdür. Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün arkadaşlığıdır bu. Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün ilk mezunlarıdır onlar. Ama şimdi Abdullah Erçetin'de; -sanatçı Candan Erçetin'in babası- vefat ettikten sonra ve tabi babam da vefat ettikten sonra onlar ama Trakya'da şimdi iki kişi kaldılar Trakyalı olarak. Kepirtepe Köy Enstitüsü'nün 1943'te mezun olan ilklerinden. Birisi şair-yazar Mehmet Başaran, birisi Yusuf Asıl. Yusuf Asıl'ın lunduğu bir fotoğrafı göstermek ve o fotoğrafta bizim adlarını öğrenme ihtiyacı duyduğumuz o dönemin arkadaşlarından iki kişiyi sormak gibi bir vesile de yaşandı. Evine gittiğimizde o fotoğrafı gösterdik fakat çok enteresandır Yusuf Asıl o fotoğraftaki kişileri tanıdı ancak galiba babamı çıkaramadı.

Onu paylaşmak istiyorum sizlerle ve kendisini; Trakya'da yaşayan iki kişiden biri olan Kepirtepe Köy Enstitüsünü ve Karaağaç'ta 1938'de başlayan o yolculuğun ilklerinden, hayat-

1993 yılında Kepirtepe ilk mezunlarının, mezuniyetlerinin 50. yılında çekilen söz konusu fotoğrafta; Solda babam Sefer Hakkı Tunca, onun solunda Babaeski Karahalil Köyü'nden Mehmet Aygün (Kahraman) onun solunda İlköğretim müfettişliğinden emekli Lüleburgazlı Hüseyin Orhan ve sağda Tekirdağ'dan Ahmet Has

ta olmalarından da ayrıca sevinç duyduğumuz Yusuf Abi'yle yapılan o söyleşiden o kareleri paylaşma ihtiyacı duydum. yaşam öyküsünü bir kitapta dile getirdik ve onu Yöre Yayınları içerisinde biz yayınladık.

Evet, Saray'a gitmişken, bu kişiyi, akraba kadar kendimize yakın saydığımız abimizi görmeden asla dönemezdik. Nitekim bu gidişimizde kendisine, babamın da kare içerisinde bu-

Buyurun...

Ayhan Tunca:

Diğerinin yanındaki, şu... Evet, o! O kim? O da öğretmen ama...

Yusuf Asıl:
Bu Ahmet Has*(sağdaki)* olabilir...
Ayhan Tunca:
Başaran, bunun adından söz etti bana... Bir kitap arıyorum da, **"o kitapta onu ara onda bulabilirsin"** dedi. Hani sana söylediğim kitaplar... O mu Ahmet Has?
Yusuf Asıl:
Bu Ahmet Has olabilir...
Ayhan Tunca:
Sizinle sınıf farkı var mıydı?
Yusuf Asıl:
Bizden bir sene sonraydı. Ama bu yüzde yüz Mehmet Aygün*(soldaki)* ki; sonra Kahraman oldu bunun soyadı.
Ayhan Tunca:
O da değiştirdi demek soyadını...
Yusuf Asıl:
Tabi, Öğretmen çıktıktan sonra Kahraman oldu soyadı... Bu Hüseyin Orhan*(ortadaki),* Lüleburgazlıydı, ilköğretim müfettişliği yaptı.
Ayhan Tunca:
Yanındaki de Ahmet Has...
Yusuf Asıl:
Bu mu? Evet, Ahmet Has... Yüzde doksan Ahmet Has...
Ayhan Tunca:
Peki, en solda gözlüklü kim?
Yusuf Asıl:
Bu mu? Onu tanıyamadım...
Ayhan Tunca:
Tut bakayım şöyle abi...
Yusuf Asıl:
Hayır bunu tanıyamadım.
Ayhan Tunca:
Hay Allah... O da işte sizin sınıftan...
Yusuf Asıl:
Yoo bizim sınıftan olamaz o!
Ayhan Tunca:
Sizin sınıftan abi ben çok iyi biliyorum.

Yusuf Asıl büyük bir dikkatle fotoğrafı inceliyor

Yusuf Asıl:
Hayır bizim sınıftan olamaz.
Ayhan Tunca:
Birkaç ihtimal yürüt bakalım.
Yusuf Asıl:
Yok olamaz bizim sınıftan...
Ayhan Tunca:
Olamaz diyorsun...
Yusuf Asıl:
Bizim sınıftan olan bütün arkadaşlarımı tanırım ben. Ahmet Has'ta bizim sınıftan değil, bizden bir sene sonra...
Ayhan Tunca:
Onlar; o fotoğraflar ellinci yılda çekildi. Yani Kepirtepe'den mezuniyetin ellinci yılında... Yani şimdi 2010'dayız... Ne oluyor?
Yusuf Asıl:
Kepirtepe'nin ellinci yılı...
Ayhan Tunca::
1993...
Yusuf Asıl:
Evet 1993...
Ayhan Tunca:
İlk mezunları... Siz 1943'te mezun değil misiniz?
Yusuf Asıl:
Ben de ilk mezunum.. Bak orada Kepir'den alınmış şey de var...
Ayhan Tunca:
Tamam... Ama sen yoktun orada,

Yusuf Asıl'ın tanıyamadığı babamın resmi

o törende... Nasıl oluyor o?

Yusuf Asıl:

Ellinci yıla gittim ben... Bak pláket aldım oradan, plaket orada asılı.

Fakat o bizim sınıftan değil! Ahmet Has bizden bir sene sonraydı, bu gözlüklü olan da bizim sınıfta değildi.

Ayhan Tunca:

Hay Allah!

Yusuf Asıl:

Olamaz!

Ayhan Tunca:

Yani çok eminsin, çok kesin konuştun.

Yusuf Asıl:

Kesin kesin...

Ayhan Tunca:

Yapma Yusuf Abi, çok kesin konuştun...

Yusuf Asıl:

Kesin!

Ayhan Tunca:

Yani iddiaya bile girebilirsin...

Yusuf Asıl:

İddiaya girerim.

Ayhan Tunca:

Peki nesine giriyoruz, hadi bakalım... Girelim bakalım seninle iddiaya; o sizin sınıftan...

Yusuf Asıl:

Mehmet Aygün, Hüseyin Oran, Ahmet Has... Fakat bu bizden değil, bizim sınıfımızdan değil bu...

Ayhan Tunca:

Peki göster bakalım yengeme, o tanıyacak mı? O tanımaz değil mi?

Yusuf Asıl:

O hiç tanımaz...

Ayhan Tunca:

Hiç tanımaz nereden tanıyacak!

Yusuf Asıl'ın Eşi:

Ben mi tanıyacağım, ver bakalım...

Yusuf Asıl:

Arkadaşlarımızdan, sen tanımazsın!

Ayhan Tunca:

Orada en soldaki, size göre en soldaki resmin sahibi kişinin onların sınıftan olmadığını iddia ediyor Yusuf Abi. Ben de onların sınıftan biri olduğunu iddia ediyorum. İddiaya giriyor benimle, iddianın adını koyamadık daha...

Yusuf Asıl:

Yok, bu bizim sınıftan olamaz.

Yusuf Asıl'ın Eşi:

Ben size çay kahve, hangisini ikram edeyim.

Ayhan Tunca:

Hiçbir şey, sağ olun.

Yusuf Abi, sana bir daha şans veriyorum, bir daha bir gayret et, düşün onu, kimdir? İddia yükselecek zor durumda kalacaksın!

Yusuf Asıl:

Yok kalmam, bizim sınıftan değil

Yusuf Asıl' resimdeki dördüncü kişinin babam olduğunu öğrenince çok şaşırmıştı

bu!

Ayhan Tunca:
Eminsin yani...

Yusuf Asıl:
Bizden bir sene sonrakilerden olabilir ama bizim sınıftan değil..

Ayhan Tunca:
Tamam Yusuf Abi. Bana doğru tutar mısın o fotoğrafı. Şimdi tekrar say bakalım.

Yusuf Asıl:
Bizim sınıfımızdan değil! Bu Mehmet Aygün, Mehmet Kahraman oldu sonradan, bu Ahmet Has...

Ayhan Tunca:
O tamam... Ahmet Has Tekirdağlı ama o en baştaki sizin sınıftan değil...

Yusuf Asıl:
Değil... İlk mezunlardan değil o!

Ayhan Tunca:
Yusuf Abi, sen bu iddiayı kaybettin ya.

Yusuf Asıl:
Yok, kaybetmem...

Ayhan Tunca:
O benim babam...

Yusuf Asıl'ın Eşi*(gülerek)*:
Arkadaşını tanımadın mı?

Ayhan Tunca:
Tabi, Sefer hoca... O fotoğrafı da ben çektim.

Yusuf Asıl:
Ya nasıl baban olur ki...

Ayhan Tunca:
İşte öyleydi ellinci yılda o...

Yusuf Asıl:
Hiç ben Sefer'e benzetemedim onu...

Ayhan Tunca:
Ama işte babam...

Yusuf Asıl:
Hiç benzetemedim hem...

Ayhan Tunca:
Kaçtı babamın numarası?

Yusuf Asıl:
16'ydı...

Ayhan Tunca:
16'ydı bak! O yanındaki sizin sınıftan, diğeri de ama Ahmet Has bir sonraki sınıftan...

Yusuf Asıl'ın Eşi:
Hangisi babası?

Ayhan Tunca:
Bak babamı tanıyamadı ve iddiayı kaybetti. Şimdi ben o iddianın karşılığını alıcam, bir çay içeceğim. Çay mı yapıyorsunuz?

Yusuf Asıl'ın Eşi:
Hangisini istersen?

Ayhan Tunca:
İşte tamam, bir çayla ödeşeceğiz... Ya da kahve içerim, o da neden içerim, Yusuf Abi kaybetti iddiayı, borçlu kalmasın bana diye... Çünkü çok kesin konuştu...

Yusuf Asıl:
Hiç... Hala iddia ederim Sefer değil bu diye...

Yusuf Asıl'ın Eşi:
Neden?

Yusuf Asıl:
"Babam" diyor bu? 93'te çekilmiş bir resim...

Ayhan Tunca:
Mezuniyet yıldönümünde...

BULGAR SADIK VE EDİRNELİ DERTLİ MUSTAA BEY

BULGAR SADIK "TEĞMEN İNCEOĞLU STOYAN" HACI NURİ BEY'İ KAÇIRAN ÇETENİN YAKALANIŞINI ANLATIYOR

Erdoğan Gökçe (*)

1914 yılında Dertli Musta Beyin oğlu Hacı Nuri Bey'in Balkanlı çeteciler tarafından kaçırılması ve öldürülmesi olayı Edirne'lileri ağır bir şekilde yaraladı. Daha önce dergimizde yayınlanan yazımda olayı anlatmaya çalışmıştım. Yakılan ağıtın sözleri ve notası ile yayınlandı. Edirneli bir adliye yazı işleri müdürü vasıtasıyla Hacı Nuri Beyin yaşayan yeğenlerini buldum. Sena Hanım'ın temin ettiği fotoğraflar Yöre'de okuyucularımıza sunuldu.

Üç ay kadar önce bir genç telefon etti. Kendisini makine mühendisi Mete Öğünç olarak tanıttı.

Edirne kökenli olduğunu, yaşlılarının, kendilerinin Dertli Musta Bey'in akrabası olarak bildiklerini, ancak Yöre Dergisi'nde yayınlanan yazımı bularak gerçeği ve akraba olmadıklarını öğrendiklerini, benimle tanışmak istediğini söyledi. O hafta İstanbul Barosu'nun Halk Müziği Korosu'nun çalışmasına çağrılmıştım.

Orada buluştuk. Edirne kökenli genç makine mühendisi bana 8 sayfalık bir fotokopi getirdi. Yazıları okuyunca fotokopinin alındığı kitabı hatırladım. Edirne Lisesi'nin ortaokulunda her öğle tatilinde ortaokulun kütüphanesinde enteresan bulduğum kitapları okurdum. Fotokopinin alın-

(*) *Edirneli Emekli Hakim*

dığı kitabın adı **"Bulgar Sadık"**.

Bu kitabı kitapçı arkadaşım Muhittin Salih Eren bir sahaftan temin etti. Hemen okudum, çok mutlu oldum.

Hacı Nuri Bey'in Bulgar ve Ermenilerden oluşan bir çete tarafından kaçırılması ve çeteyi nasıl tuzağa düşürüp yakalattığını anlatıyor. Kitabın ilgili sayfalarını aşağıda okuyacaksız. Yazar Murat Sertoğlu çok önemli bir hizmette bulunmuş.96 senelik tarih bütün canlılığı ile karşımıza çıkıyor.

Bulgar Sadık'ın anlattıkları ile bu çete üyelerinin idamlarında çevre emniyetinde görev almış olan rahmetli anamın babası Haşim Or dedemin söyledikleri birbirini tutuyor. Dedem idamları sırasında çetecilerin **"Yaşasın hür Bulgaristan, yaşasın hür Ermenistan, yaşasın hür Yunanistan"** diye bağırdıklarını söylerdi.

Bulgar Sadık anılarında Hacı Nuri Bey'i kaçıran çete reisinin Makedonya ihtilalcilerinden Sokolof olduğunu, çete üyeleri arasında Makedonya Ermenilerinden Ardaş ve Bedrosyan'ın ve Rum Lefter, Bulgar Koçef ve Mercanof'un bulunduğunu, Sadık'ın Sokolof'un idamında bulunduğunu öğreniyoruz.

Stoyan asılırken Sadık ile gözgöze geliyor ve Sadık **"Ne haber çorbacı?"** deyince cevap acıdır:

"A be kaptan hakikaten küçük dilimi yutturdun. Ama komite bunu senin yanına bırakmaz" deyince Sadık **"Diğer arkadaşların için üzülme, onları merak etme, çok yakın zamanda onları da senin yanına yollayacağım"** diyor.

Makedonya halkının bir kısmı Bulgar asıllıdır, Bulgarca konuşurlar. İhtilal komitesinin başkanının Delçef olduğunu, komitenin parasız kalması nedeniyle Nuri Beyin kaçırıldığını öğreniyoruz.

Teğmen Stoyan – Bulgar Sadık- çok enteresan bir kişi !!!

Kitapta anlatıldığına göre Bulgar Sadık, Bulgar asıllı bir teğmendir. Dedesi İnceoğlu lakaplı meşhur bir çeteci imiş. Dedesinin maceracı karakteri torununa geçmiş. Birliğinin başında bulunan yüzbaşının emrindeki erlere ve subaylara kötü hareketleri nedeniyle bu adamı döver, birliğinden kaçar ve bize sığınır.

Yaptığı hizmeetler nedeniyle Sultan Hamit tarafından Osmanlı uyruğuna, hizmetine alınır.

Teğmen Stoyan'ın devşirilişine benzeyen çok örnek var. Osmanlıya isyan eden, 30.000 askeri olan **"Karayazıcı Deli Hasan"** ile başa çıkamadılar. Adamı aldattılar, güvence verdiler. Paşa yaptılar, yandaşlarından ayırdılar, Amasya yöresinden Rumeli'nin bir tarafına gönderdiler. Orada boğdurdular.

Rus tarihçi Anna Tretinova'nın 1942 yılında yazdığı, 3 sene önce Türkçeye çevrilen ayni isimli eser bu olayı uzun uzun anlatıyor. Deli Hasan bir isyancı idi. Üzerine gönderilen bütün Osmanlı ordularını yenmişti.

Bizim bilinemeyen bir milli kahramanımız olan **"Kaşları kare Aliş"**'i de öyle aldattılar. Üç Şerefeli Camiinin önünde astılar. Suçu millici olması idi. Rahmetli hocam Hafız Rakım Ertür'den dinlediğim, ona da dedesinin anlattığı olay, benim kalemimden senelerce önce Yöre Dergimizde yayınlandı.

M. Edip Ağaoğulları'nın arşivinden

"Kartpostallardaki Edirne"

SİMAVNA'DA BEDREDDİN İZLERİ

Ayhan Tunca (*)

Simavna'nın şimdilerdeki adı Ammobouna... Modern görüntülü evleri, geniş yolları ile bizdeki köy tanımından çok ötelerde, sessizliğin öncelikle dikkat çektiği bu yerleşimin batı yönündeki yüksek tepeye, yağmurlu bir günde, tırmanmak çok kolay olmadı.

Böyle bir tepenin varlığını beklemiyorduk ki; aslında burasının bir kale olduğunu, Hisar Tepe ve İki Taşlı Tepe olarak anıldığını da öğrendiğimizde **"işte aradığımız yer"** diyecektik.

Doğru yerdeydik...

Geliş nedenimize umulmadık veya sürpriz katkılar veren bu yükseltiye döneceğiz; ama önce, buralara yöneldiğimiz günün ilk saatlerindeki gözlemleri paylaşalım isteriz.

***

Bizi, Ammobouna'ya getiren Müslim'i, Ruşalar'dan, oralardaki Kızıldeli Sultan Dergâh'ından tanımaktayız

O ve ailesi, Kızıldeli Sultan türbesinin bekçiliğini atalarından kalan bir görev olarak yürütmekteler...

Avukat Ertan Sezer ile birlikte, bu ünlü dergâhı iki yıl önceki ziyaretimizle başlayan tanışma sonrasındaki arkadaş ilişkileri; Müslim'in, Edirne'ye her gelişinde ve Sezer'i arıyor oluşuyla, pekişen bir süreç yaşıyor...

Aristiyoda'da bir hukuk işi de olan Ertan Sezer, Müslim'le orada buluşmayı istediğinde atlayıp gelmişti Müs-

(*) Araştırmacı-Yazar

Ammabouna'da (Simavna) kahvede 70 yaş ortalamasında olan Gagavuz kökenli kişilere sorduk önce Bedreddin'i...

lim...

Edirne İmam Hatip Lisesi'nde başarısız öğrencilik yılları yaşadığını önceden bildiğimiz ve Yunanistan'a önceki gidişlerimizden tanıdığımız Mehmet'in kahvehanesinde 14 Kasım 2010 günü buluştuk.

Avukat Ertan Sezer, hukuk işlerini kovalamaya yöneldi...

Biz, Bedrettin'in dünyaya gözlerini açtığı Simavna'ya...

***

Kamyonetiyle Ammobouna'ya hareket ederken peşimize takılan yağmur, gün boyu yalnız bırakmadı bizi.

Yolumuzdaki ilk köyün adı Ence, ama İnce diyenler de var.

Bu köyde bir Bektaşi tekkesi de bulunmaktaymış; ne var ki, Yunanlar bu tekkeyi kiliseye çevirmişler.

Sonraki içinden geçtiğimiz diğer köyün adı; Filakio...

Evler beyaz badanalı ve tek katlı, bahçeli...

İşte buralara ve Bulgaristan'a her gidişte aklımıza düşen o soru:

Yunanistan'daki köyler böyle; bizim köylerimiz neden değil?

Bir araştırma konusu olmalıdır...

***

Yoldayız...

Sağımızdaki düzlük ortasında tek başına duran bir yapının önündeki kalabalıkça gurup dikkat çekici... Sınırdan kaçak girenlerin tutulduğu yer olmalı diyor Müslim.

Bir sınır şehri olarak gündeminden hiç düşmeyen bir konu bu Edirne için...

Demek, özel barınaklar da yapılmış...

İşte Ammobouna tabelası...

Ana yoldan sola saparak merkezine doğru ilerliyoruz şeftali ağaçlarının donattığı bahçeli evler arasından.

Kiliseye bakan kahvehanede yaklaşık on erkek sessizce oturmakta; bazılarının ellerinde baston...

Tümü de yetmişli yaş ortalamasında buluşmuş, iriyarı veya kilolu beyler hoşladılar bizi.

Bakışları sıcak...

Müslim, bize, burada yaşayan-

ların en azından Türkçeyi çok iyi anladıklarını ve belki de çok iyi konuşabileceklerini hatırlatarak, niçin geldiğimizi Rumca anlatıyor...

***

Kahvehanedekilere demeye çalışıyoruz ki:

Biz, çok eski yıllarda burada doğmuş, Bedreddin adıyla ünlü birini konuşmak için geldik köyünüze...

Acaba bu adı duyan var mı aranızda?

Gülümsemeler arasında bir sessizlik...

Gagavuz Türkleri bunlar ve ataları Edirne civarından gelmiş buralara, mübadelede...

Örneğin Yorgi'nin babaları Havsa Oğulpaşa'dan; Anastas'ın ailesi Havsa Hasköy'den...

Fotoğraflar çekiyorum.

Tam karşımda oturan ikili, her yıl Kırkpınar güreşleri nedeniyle Edirne'ye geldiklerinden söz ediyor.

ARDA'DA BULUNAN MEZAR TAŞLARINI ANIMSAYAN VAR MI?

"Yakın geçmişte bir Amerikalı bilim adamı geldi bu köye... O bir Osmanlı tarihçisiydi, adı Heath Lowry... Bu profesörün, köyünüzde Bedreddin konusunda bir araştırma yaparken,Arda nehrinde sular altında kalmış bazı mezar taşlarını bulduğunu yazdı Türkiye'deki gazeteler..."

19

Murat BARDAKÇI

TARİHİN ARKA ODASI

1418'de idam edilen Bedreddin kimilerine göre devrimci, kimilerine göreyse "Batıni" bir derviş, hatta "Büyücü" idi.

Nâzım'ın Şeyh Bedreddin'inin tekkesi, nehrin dibinden çıktı

Tarihçi-Yazar Murat Bardakçı'nın Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan ve Profesör Heath Lowry'nin araştırmasının konu edildiği yazısının 28 Haziran 2009 tarihli gazetedeki küpürü

Kahvedeki on kişiye, Türkçe anlatıyorum bütün bunları; anladıklarından da eminim; ama Müslim, Rumca'ya çevirerek tekrar ediyor söylediklerimi...

Aralarında sohbete dalıyor bazıları; pek aldırdıkları yok...

***

Tarihçi Murat Bardakçı'nın, Hürriyet Gazetesindeki Tarihin Arka Odası adlı sayfasında konu ettiği olayı anlatmayı deniyorum.

Evet...

Amerika'daki Princeton Üniversitesi'nin Türk Tarihi Profesörlerinden olan ve Türkçeyi mükemmel konuştuğu da bilinen Heath Lowry, bir ara Murat Bardakçı'ya **"Osmanlıların Ayak İzinde Kuzey Yunanistan'da**

Mukaddes Mekânlar ve Mimari Eserleri arayış Yolculukları" adlı kitabından söz eder. Söz konusu kitap henüz basılmamıştır; ama Bardakçı, kitabın prova baskısından rica eder, okur...

Müthiş bir olay dile gelir bu prova baskılarda...

Profesör Lowry, tarihçiler ve tasavvufçular tarafından senelerdir aranmakta olan ve bulunamayınca da yıkıldığına inanılan Bedreddin tekkesi ile **"ilk"** mezarını ortaya çıkartmıştır.

Hem de nerede?

Arda kumlarının altında...

Olay şöyle yaşanır:

"Prof.Lowry,2004 Haziran'ında Batı Trakya'daki çalışmaları sırasında, adı şimdi Ammobouno olan Simavna Köyü'ne gider.

Ammobouno'nun sakinleri köy-

Prof. Lowry(açık renk tişörtlü) ve arkadaşları Arda Nehri'nde taşları arıyorlar.

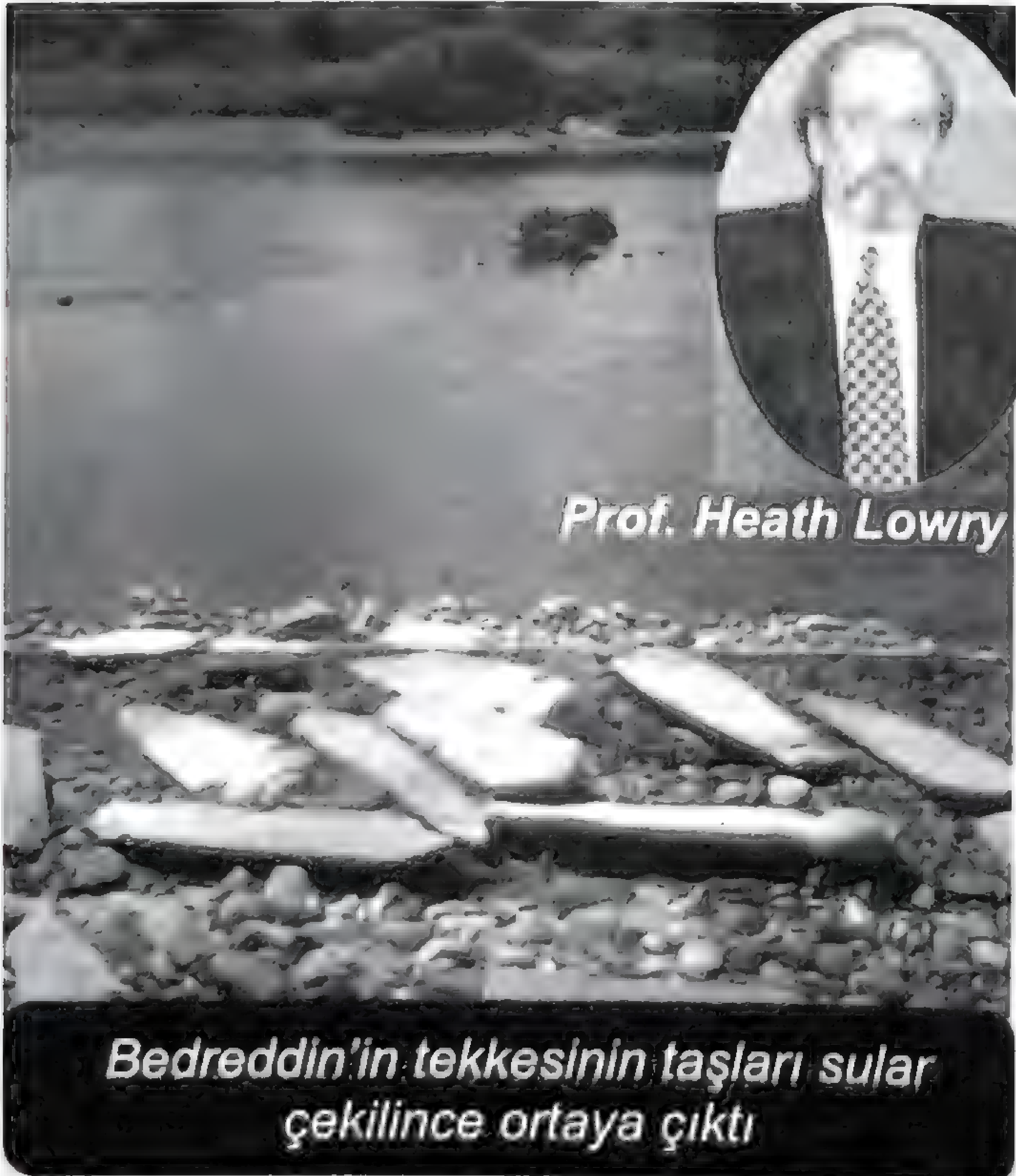
lerinde Osmanlı döneminden hiçbir şeyin kalmadığını söylemektedirler. Lowry ve arkadaşları, Simavna'dan ayrılmalarından önce soğuk bir şeyler içmek için bir kahvehaneye uğrarlar, ayni soruyu kahvehanenin genç sahibine de sorarlar ve:

'Bu bahara kadar yoktu' cevabını alırlar."

"BULDOZERLE YIKMIŞLAR"

"Genç, sözlerine devam eder ve:

'Geçen kış, nehirler yağmurlar-

Prof. Heath Lowry

Bedreddin'in tekkesinin taşları sular çekilince ortaya çıktı

dan sonra taştı. Su çekilince dere yatağında Türklerden kalma çok sayıda mezar taşı bulduk' der.

Hemen 39 derece sıcağın altında bahsedilen yere gidilir ve derenin hem iki tarafında, hem de suyun içinde mezar taşları ile Şeyh Bedreddin'in tekkesinin kalıntılarını görürüler.

İşin aslı daha sonra anlaşılır:

1960'lardaki Yunan cuntası zamanında, Simavna'daki Türk izlerini silmek isteyen bir subay köye buldozer getirmiş, tekkeyi ve mezarlığı yıkmış, taşları nehrin kıyısına taşıyıp üzerlerini toprakla örtmüştür. Seneler sonra gelen sel, toprağı kaldırınca Bedreddiniyye Tekkesi'nden kalanlar ortaya çıkmıştır.

Şeyh Bedreddin'in tekkesinden

ve müritlerinin mezar taşlarından bu güne kalanlar, Heath Lowry'nin Yunan makamları nezdindeki girişimleriyle köydeki boş bir okul binasına taşınmışlar, artık koruma altında bulunuyorlar ama bütün bunlardan Türkiye'de kimselerin haberi yok"

TANAŞ "BENDE BİR MEZAR TAŞI VAR"

Biz kahvehanede, anlatmada oldukça zorlandığımız Prof. Lowry'e ait öyküyü umutsuzca toparlamaya çalışmaktaydık ki, solumuza düşen ve bulunduğumuz yere yan oturmakta olduğumuz için, görüş açımızın dışından bir ses geldi:

"Bende bir mezar taşı var!"

Hani derler ya **"yürek oynamasına karacaktım."** İşte öyle olduk doğrusu...

Adı Tanaş... Kahvedeki diğerlerine göre sanki daha genç ve ince yapılı...

Türkçe konuşuyor...

"Bize gösterir misin?" dediğimizde bir misafirperver edasıyla **"evet"** diyor ve hemen kalkıyoruz...

Yoldaki sohbetimizde, bu köyde yaşamakta olanların 70 ile yüz kişi arasında değişen emekliler olduğunu anlatıyor Tanaş.

Kendisi de emekli...

Ya gençler?

Onlar iş nedeniyle köy dışındalar ve bazıları Avrupa'da...

Belli ki; çiftçilik yapmak niyetinde değil gençler...

Evinin bulunduğu batıya doğru yönelen kesimin bir Türk Mahallesi olduğunu öğreniyoruz Tanaş'tan...

Şimdilerde hiç Türk yok...

Evin bahçesinde kömürlük veya bir depo görüntüsü veren birkaç küçük yapıya girip çıkıyor Tanaş ve sonunda eşine seslenerek yardım istiyor:

"Taşı bulamıyorum!"

Evin hanımefendisi gülen yüzü

Bize yardımcı olan Müslim ve Tanaş Osmanlı mezar taşı ile...

ile bizi hoşluyor, bakılması gereken farklı yerlerden söz ediyor ve Tanaş, sonunda o güzelim mezar taşını buluyor.

İşte tek başına belki de birkaç kitaba konu yaratacak bir Osmanlı mezar taşı...

Peki,bu taşlardan başkasını Arda'da bulmak mümkün mü,diyerek soruyoruz..

"Çok var" diyor Tanaş...

"Sen bu taşı neden seçtin?"

"Diğerleri çok büyüktü de on-

dan..."

"Ne kadar büyük mesela?"

"Oo! Çok büyük..."

"Oraya götürür müsün?"

"Havalar ısındığında elbette..."

"Tepeye çıkmalıyız..."

Evet diyor Tanaş ve yağmur altında önce arabayla sonra tırmanarak tepelere ulaşacağız...

BİR TEKKE

Yürüyüş halindeyken Tanaş duruyor ve:

"İşte tam burada bir Türk tekkesi vardı" diyor... Temel taşı sanılabilecek tek kocaman bir taşı gösteriyor.

Elbette aklımıza o Bedreddiniye tekkesi geliyor...

Neden olmasın...

Ayakta olduğu yılları hatırlıyor Tanaş:

"Yuvarlak bir bina idi."

Hemen az ötesinde beyaz küçük ve üzerinde bir haçın bulunduğu yapıyı gösteriyoruz.

"Burada mum yakıyorlar" diyor Tanaş...

Acaba Bedreddin yıllarından kalan ve Hıristiyanlarca da paylaşılan bir gelenek mi?

Belki de...

***

Tanaş'ın "İşte tam burada bir Türk tekkesi vardı" dediği yer.

Az ileride yine duruyoruz...

"Burada bir cami vardı" diyor Tanaş... **"Ben 12 yaşındaydım ve burada oyunlar oynardık... 50 yıl kadar önce... Türkler gelirdi... Binanın 6-7 metre yüksekliğinde sivri bir bölümü vardı."**

HİSAR TEPE

Adı hala bu şekilde anılan ve köyün batısında uzunca bir çizgi gibi kuzeyden güneye inen tepe Hisar Tepe olarak anılıyor.

Bir bölümüne İki Taşlı Kale denmekte ve biz orada, zirvede, iki taşın önünde duruyoruz.

Eski yıllarda bu taşın yanında

Tanaş'ın "Definecier buraları kazıp para aradılar" dediği Hisartepe

bulunan badem ağacına bez parçaları bağlamaktaymış Simavnalılar... Hastalıklara iyi geldiği için...

İşte ortak bir inanç biçimi...

Bir başka ortak yanımızı daha dile getiriyor Tanaş.

"Defineciler buraları kazıp para aradılar..."

Az ileride Süt Pınarı denilen bir pınarın varlığından söz ediyor Tanaş...

Süt gibi pırıl pırılmış suyu...

Artık akmıyor...

***

Adı hala Hisar olarak anılan bu tepenin, İsrail tarafından fethedilen kale veya Hisar olduğunu kabul etmemek için bir neden yok...

Öyküye öyle uymakta ki...

Hisar Tepe'den Edirne, elle tutulacakmış gibi yakın görünmekte ama bu güzelliği yaşayamıyoruz ne yazık ki...

Yağmur ve sisler arasında bırakıyoruz Hisar Tepe'yi...

BİR GAZETE

Kahvehaneye döndüğümüzde kahvedeki konuşmalarımızı dinleyen bir Simavnalı, kendisinin Bedreddin adını saklamakta olduğu bir gazeteden duyduğunu belirtince, başka bir heyecan sarıyor bizi.

Demek, Yunanlar da onaylıyor Bedreddin'in burada dünyaya geldiğini...

Bu beyin adı Haralambous...

Evine gidiyoruz ve gazeteyi bulup getiriyor.

Yirmi yıl önce aldığı bu gazeteden ilgili bölümü okutuyoruz...

Bir kopya gerekli...

Yedi kilometre ötede Kiprino'ya

başaramayacağını) yapabilen biri olmasındandır.

Bir sözcü, temsilci, izleyen, hesap sorandır o...

İçinde Atatürk olan, Köy Enstitüsü destanı ve Kepirtepe, Mehmet Başaran'da dile gelirken, babam ve 43 mezunları için bir gurur...

Babam için ayrıca...

Kepirtepe'nin ilkleri olarak Mehmet Başaran'la anlatılmak, her ortamda gülümseten, öylesi yüce bir ayrıcalık, bir keyiftir ki...

Yüreğime işlemiştir adeta.

Hep onu taşırım yanımda...

***

Ödenmemiş, ödenememiş ve varislere bırakılmış tek borcu babamızın; cumhuriyete ve onu yaratanlara olandır...

Kendisini var eden, kendisinden olan milyonlara geleceği kuranadır...

Başaran, asla bitirilemeyecek bu borcun; içini, içeriğini en anlaşılır biçimde anlatıp anımsatırken, anlamayanlara, anlamaya niyeti olmayanlara da tükenmeyen sabrıyla bir öğretmendir sanki...

Babam ve diğerlerinin çoktan pes ettiğini hep en yukarılarda tutandır o...

Ona duyulan sevgi, saygı bundandır belki de...

Övünmeleri ayrıca...

***

Mehmet Başaran, en son ödülünü bu kez 2010 yılında Mustafa Necati adıyla, İmece'nin saygın sürdürücülerinden aldı...

En hak edilmiş bu ödül nedeniyle bizler, kutluyoruz kendisini...

Köy Enstitülerinin yüce sesi...

Trakyalı Başaran'a bizlerden selam olsun...

Mehmet Başaran

O bizim övüncümüzdür...

***

Eğer Oktay Akbal seçtiyse köşesi için bir Başaran şiirini, bir bildiği var-dır...

Bakın ne diyor Başaran?

Kimliğim mi?
Türkiye dedim.
Doğumum mu?
17 Nisan.
Sorun beni Bedreddin'den Yunus'dan.
Karacaoğlan emmim,
Dedem Pir Sultan,
Yolum Tonguç'un yolu.

***

2011,her anıyla iyilik içinde geçsin, kalemini özletme, varlığından güç bulduğumuzu, seninle övünüp gururlandığımızı asla unutma Mehmet Başaran!

04 Ocak 2011 tarihli Edirne Haber Gazetesi'nden alınmıştır.

"120 OKULA 120 YÖRE" KAMPANYASINA KATILDILAR

1- M. Edip Ağaoğulları
2- Edirne Rotary Klübü
3- Av. Ertan Sezer
4- Mimar Gönenç Akın
5- Oktay Alemdar
6- Mehmet Eren
7- Metin Keçeci
8- Emin İnağ
9- Süleyman Yaşagör
10- Kemal Değirmendereli
11- Sabahattin Yaz
12-Ömer Başbuğa
13-Bülent Öniz

HAVSA BELEDİYE BAŞKANI OĞUZ TEKİN 120 ADET YÖRE DERGİSİNİ HAVSA İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ'NE BAĞIŞALAYARAK "120 OKULA 120 YÖRE KAMPANYASI"NA KATILDI

Havsa Belediye Başkanı Oğuz Tekin, kamuoyu tarafından, uzun yıllardır omuz verip katılımcısı olduğu sivil oluşumlardaki çalışmaları ile tanıyor.

Havsa'da, okul aile birliklerindeki değişmeyen yeri yanında yıllarca Belediye Meclis üyeliği yapmış olma özelliği de taşımakta olan Oğuz Tekin, Esnaf Örgütleri'nde, Türk Hava Kurumu'nda, Bağ-Kurlular Derneği'nde de aktif yerini koruyor.

Son dönemde memleketi Havsa'ya belediye başkanı olarak hizmet vermekte olan Tekin, iki çocuk babasıdır.

Bir Yöre Dergisi okuru ve severi de olan Oğuz Tekin'e teşekkür ediyoruz.

AYNUR IŞIKSEREN "120 OKULA 120 YÖRE" KAMPANYASI'NA MERKEZ FEVZİ PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU İLE KATILDI

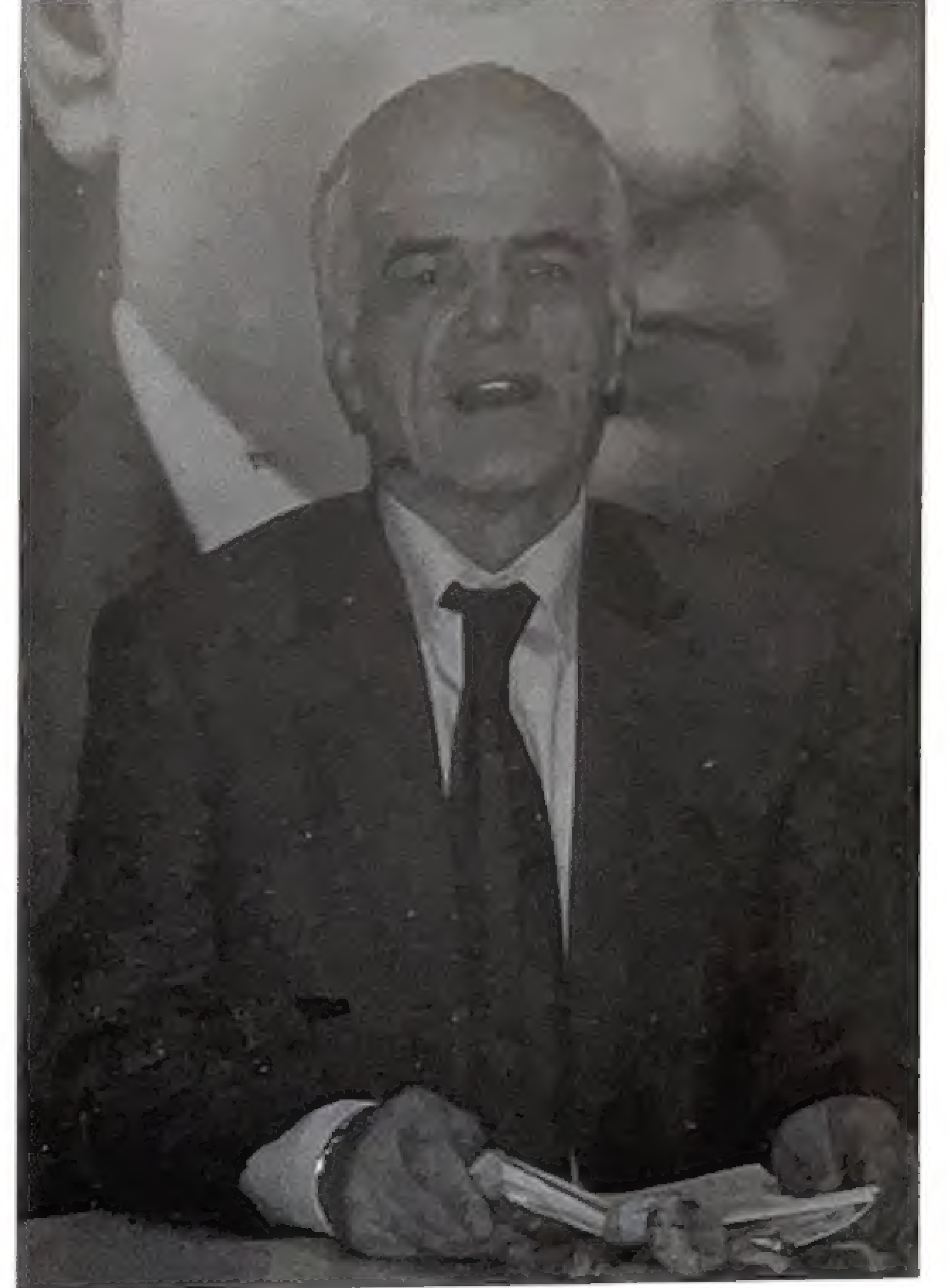
1938 yılında Bursa'nın Gemlik İlçesi'nde zeytin yetiştiren çiftçi bir ailenin kızı olarak dünyaya gelen Aynur Işıkseren, ortaöğrenimini doğduğu yerde tamamlamış, ailenin ticaretle de uğraşma kararı sonucu İstanbul'a yerleşmiştir.

Beşiktaş Kadriye Tütenyurt Kız Sanat Okulu mezundur.

İstanbul'da üniversite eğitimi gören Burhan Işıkseren ile aynı üniversiteden Işıkseren'in dönem arkadaşı bir akrabası vasıtasıyla tanışmaları, 1957 yılında Edirne'ye gelin gelmesiyle sonuçlanmıştır.

1963-1973 yılları arasında Edirne Belediye Başkanlığı görevinde bulunan Burhan Işıkseren ile evliliğinden Nurhan Işıkseren, Ahmet Işıkseren, Özlem Işıkseren isimlerinde üç çocuğu olmuştur.

Türk Kadınlar Birliği Edirne Şubesi ve Türkiye Yardım Sevenler Derneği Edirne Şubesi üyesidir.

İSMAİL ARDA "120 OKULA 120 YÖRE" KAMPANYASI'NA ENEZ İLÇE HALK KÜTÜPHANESİ İLE KATILDI

İsmail Arda, Edirne'de sevilen esnaflardan Merhum Burhanettin Arda'nın oğlu olarak 1953 yılında dünyaya geldi.

Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Elektrik Bölümünü 1979 yılında bitiren İsmail Arda memleketi Edirne'de yaşamını sürdürmekte olup, inşaat sektöründeki saygın çalışmalarıyla da tanınıyor.

"120 OKULA 120 YÖRE" kampanyası ile Enez İlçe Halk Kütüphanesi'ni seçen İsmail Arda'ya teşekkür ederiz.

Yöre Dergisi, "120 OKULA 120 YÖRE" kampanyasında Edirne Merkez Fevzi Paşa İlköğretim Okulu'nu seçen Aynur Işıkseren'e teşekkür eder.

Edirneli Emekli Hakim Erdoğan Gökçe'nin Arşivi'nden

RUMELİ TÜRKÜLERİ

HİCAZ
(Dağlar dağlar)

Sahife 2

Rumeli Türküsü

Yü re ğim den kan lar dam - - - - - - - - - - - - - lar . . .
Hema na dan hem kar daş dan

- - - - - - - - - - - - - - - - - S A Z -

Bir o lay.. dı - - bir - - - o . lay . - - - - - - - - -

- - - - - dı - - - - - - - - S A Z - ne o lur be nim

o lay.. - dı - - - - - - - -

Dağlar dağlar viran dağlar
Yüzüm güler kalbim ağlar
Yüreğimden kanlar damlar
Bir olaydı ne olur benim olaydı

Edirne köprüsü taştan
Sen çıkardın beni baştan
Hem anadan hem kardaştan
Bir olaydı ne olur benim olaydı